

SK-101 कठोपनिषत् शाङ्करभाष्योपेता

कालावधि: - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) अधः यथाकामं पञ्चमन्त्रान् पूरयत ।

1x5=5

1. बहूनामेमि _____ ॥
2. आशाप्रतीक्षे _____ ॥
3. स्वर्ग लोके _____ ॥
4. न वित्तेत तर्पणीयो _____ ॥
5. कामस्यासिं _____ ॥
6. ऋतं पिबन्तौ _____ ॥
7. अशब्दमस्पर्शम् _____ ॥

B) वाक्येनैकेन नीचैः प्रदत्तेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत।

1x5=5

1. कठोपनिषदः अधिकारी कः ?
2. उपनिषत् इत्यत्र कः धातुः ?
3. अशब्दमस्पर्शम् इति मन्त्रे ब्रह्मणः कीदृशं स्वरूपम् उक्तम् ?
4. नित्यविज्ञानस्वरूपस्य आत्मनः पुरस्य कति द्वाराणि ?
5. महतः अपेक्षया कः परः ?
6. वाजश्रवसेन कः यागः अनुष्ठीयमानः ?
7. कस्य ब्रह्म च क्षेत्रं च आदिनं भवतः ?

C) यथारूचि अत्र पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. आख्यायिका विद्यास्तुत्यर्धा इत्यस्य कः आशयः ?
2. भाष्योक्तदिशा अनुबन्धचतुष्टयं निरूपयत।
3. केन अर्थयोगेने उपनिषत् शब्दः ब्रह्मविद्यां बोधयति

4. अग्निविद्यां श्रुत्वा अपि पुनः नचिकेताः किमर्थं ब्रह्मविद्याम् अपृच्छत्।
5. आत्मनः स्वरूपं वर्णयत्।
6. दाने दीयमानानां गवां दशानिरूपणं, फलं च वर्णयत।

D) यथाच्छन्दं निम्नदर्शितेषु त्रयः समाधेयाः।

5x3 = 15

1. शरीरस्य रथरूपकल्पनां लिखत।
2. सभाष्यं, संमारवृक्षं निरूपयत।
3. अग्निविद्या
4. यमस्य प्रलोमनं वर्णयत।

E) अधः प्रदत्तयीः एकं प्रवन्धं लिखत।

10x1 = 10

1. नचिकेतसा पृष्टानां वराणां विषये विस्तरेण प्रवन्धः।
2. कठोपनिषदः जीवने कः उपयोगः।

SK-102 ईशमुण्डकोपनिषदौ

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) श्लोकान् पूरयत।

1x25=25

1. ॐ ईशावास्यमिदं.....
2. कुर्वन्नेवेह....
3. असुर्या नाम....
4. अनेजदेकं....
5. तदेजति तन्नैजति....
6. यस्तु सर्वाणि भूतानि....
7. यस्मिन् सर्वाणि भूतानि....
8. अन्धं ततः प्रविशन्ति....
9. अन्यदेवाहुर्विद्यया....
10. हिरण्मयेन पात्रेण....
11. अग्रे नय सुपथा....
12. द्विविधः धर्मः कः?
13. ॐ ब्रह्मा देवानां....
14. शौनको ह वै....
15. यत्तदद्रेश्यम्...
16. यथोर्णनाभिः सृजते.....
17. तपसा चीयते ब्रह्म.....
18. यः सर्वज्ञः सर्ववित्....
19. तदेतत् सत्यं मन्त्रेषु कर्माणि....

20. यदा लेलायते ह्यर्चिः.....
21. काली कराली च...
22. एह्येहीति तमाहुतयो
23. अविद्यायामन्तरे वर्तमानाः....
24. इष्टापूर्तं मन्यमाना वरिष्ठं....
25. तपः श्रद्धे ये
26. परीक्ष्य लोकान् कर्मचितान्
27. तस्मै स विद्वानुपसन्नाय.....

B) पंच प्रश्नान् समाधत्त।

5x5=25

1. ज्ञानकर्मसमुच्चयवादं ईशावास्योपनिषच्छाङ्करभाष्यानु
2. आत्मनः स्वरूपम् ईशोपनिषन्मन्त्राधारेण व्याख्यात।
3. कर्मोपासनयोः असमुच्चितयोः निन्दां, समुच्चितानुष्ठितयोः फलं च गमयत।
4. मुण्डकोपनिषदनुसारेण ब्रह्मविद्यायाः परंपरां तदुपनिषदः अनुबन्धचतुष्टयं च व्याख्यात।
5. परापरभेदेन विद्यायाः द्वैविध्यं मुण्डकदिशा व्याख्यात।
6. ब्रह्मविद्यायां कः अधिकारी इति शिष्यलक्षणं मुण्डकोक्तदिशा प्रकाशयत।
7. मुण्डकोपनिषदुक्तप्रकारेण अविधिना कृतस्य कर्मणः अनुष्ठाननिन्दां प्रदर्शयत।

SK-103 छान्दोग्योपनिषदः शांकरभाष्यम्(6-7)

Marks-50

Date- 24/01/2021

A) वाक्येन वाक्याभ्यां वा उत्तरत।

1x10=10

1. परदेवताया आभासमात्रः कः?
2. संवृतिः नाम का?
3. ब्रह्मबन्धु इत्यस्यार्थः कः?
4. स्वप्नान्तं नाम किम्?
5. कीदृशः श्वेतकेतुः गुरुकुलात् प्रत्यागतः?
6. भुक्तस्यान्नस्य यो मध्यमभागः सः किं भवति?
7. अवयवातिरिक्तस्य अवयविनोऽनङ्गीकारः कस्मिन्मते?
8. सप्तमाध्याये कयोः संवादः भवति?
9. भाष्ये 'बलं' नाम किमिति व्याख्यातम्?
10. सर्वविद्यः नारदः किमर्थं शुशोच?
11. आहारशुद्धौ सत्त्वशुद्धिरित्यत्र को नाम आहारः?
12. नाल्पे सुखमस्ति, किमर्थम्?

B) मन्त्रान् यथाभाष्यं व्याख्यात।

5x6=30

1. सदेव सोम्येदमग्र आसीत्...।
2. अन्नमशितं त्रेधा....।
3. तदैक्षत बहु स्याम्....।
4. सेयं देवतैक्षत....।
5. स य एषोऽणिमैतदात्म्यम्.....।
6. आचार्यवान्पुरुषो वेद...।
7. यत्र नान्यत्पश्यति....।
8. यो वै भूमा तत्सुखम्....।

C) लघूपन्यासं कुरुत ।

10x1=10

1. एकविज्ञानेन सर्वविज्ञानमित्युपदेशं सविस्तरं वर्णयत ।
2. भूमविद्याप्रकरणस्य सप्रमाणं तात्पर्यार्थं प्रकाशयत।

SK-108 प्रश्नोपनिषत्

कालावधि: - होराद्वयम्

पूर्णाङ्कः - 50

A) एकेन पदेन वाक्येन वा उत्तरत।

1x15=15

1. पिपलादाचार्यः उपसन्नानां शिष्यानां प्रश्नान् समाधातुं कां योग्यतां निश्चितवान्?
2. यदि विज्ञास्यामः इति पिप्पलादोक्तौ यदि इति पदं नाज्ञानसंशयार्थमिति कथमवसीयते?
3. यदि विज्ञास्यामः इति पिप्पलादोक्तिः किमर्था?
4. प्रश्नोपनिषत् केन वेदेन सह सम्बद्धा?
5. प्रश्नोपनिषदः शान्तिमन्त्रः कः?
6. ब्रह्मविद्या कीदृशैराचार्यैः वक्तव्या?
7. भरद्वाजपुत्रस्य नाम किमासीत्?
8. विदर्भे भवः कः?
9. कौसल्यः कस्य पुत्रः आसीत्?
10. के दक्षिणं प्रतिपद्यन्ते?
11. के आदित्यमभिजयन्ते?
12. नवद्वारे देहे के जाग्रति?
13. कात्यायनप्रश्नः कः?
14. रयिः नाम किम्?
15. प्रजानां प्राणात्मना कः उदेति?
16. संवत्सराख्य प्रजापतेः द्वे अयने के?
17. इष्टापूर्तकर्ममार्गानुगामि
18. पितृत्यानः रयिः उत प्राण इति लिखत?

B) पंचाङ्गानां पंच प्रश्नान् समाधत्त।

5x5=25

1. द्वितीयप्रश्नानुसारेण प्राणस्वरूपं प्रतिपादयत।
2. अण्डोत्पत्तिक्रमेण उत्पत्तिक्रमं प्रश्नोपनिषदनुसारेण वर्णयत।
3. पंचमप्रश्ने षष्ठसप्तममन्त्रयोरर्थं वर्णयत।
4. तद्ये है वै तत्प्रजापतिव्रतं चरन्ति इत्यादिना उक्तं प्रजापतिव्रतफलं व्याख्याय, केषां विरजो ब्रह्मलोको न भवति तत् प्रतिपाद्यताम्?
5. रयिः प्राणश्च इति मिथुनद्वयं, संवत्सराख्य प्रजापतेमिथुनद्वयं च यथोपनिषत् व्याख्याय सूर्यस्य जगत्प्राणात्मकतां निरूपयत।
6. सुकेशादीनां गुरुपसत्तिप्रसंगं यथाभाष्यं वर्णयत।
7. कौसल्यप्रश्नं तत्समाधानं च यथाभाष्यं वर्णयत।
8. कौसल्यप्रश्नानुगुणं प्राणस्य उत्पत्यादिकं वर्णयत।

C) एकं समाधत्त।

1x10=10

1. प्रश्नोपनिषदाख्यायिकानुसारेण प्राणस्य श्रेष्ठतां गमयित्वा, प्राणस्तुतिः प्रकाशयत।
2. गार्ग्यप्रश्नं व्याख्याय यथाभाष्यं समाधानं लिखत।

SK-125 भगवद्गीताभाष्यम् (2,3,4 अध्यायाः)

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) श्लोकान् पूरयत।

1x20=20

1. क्लैब्यं मा स्म गमः परंतप।	14. यदा ते मोहकलिलं.....।
2. गुरुनहत्वा हि.....प्रदिग्धान्।	15. प्रजहाति यदा कामान्.....।
3. अशोच्यानन्व..... पण्डिताः।	16. यदा संहरते चायं.....।
4. मात्रास्पर्शास्तु..... भारत।	17. प्रसादे सर्वदुःखानां.....।
5. नासतो विद्यते.... दर्शिभिः।	18. आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठम्....।
6. न जायते म्रियते.....।	19. लोकेस्मिन् द्विविधा निष्ठा.....।
7. वासांसि जीर्णानि.....।	20. न हि कश्चित् क्षणमपि....।
8. जातस्य हि ध्रुवो....।	21. सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा...।
9. स्वधर्ममपि चावेक्ष्य.....।	22. अन्नाद्भवन्ति भूतानि.....।
10. व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह....।	23. न मे पार्थास्ति कर्तव्यं.....।
11. यावानर्थ उदपाने....।	24. श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः.....।
12. कर्मण्येवाधिकारस्ते....।	25. इन्द्रियाणि पराण्याहुः.....।
13. बुद्धियुक्तो जहातीह....।	

B) चतुरः प्रश्नान् समाधत्त।

4x5=20

- नासतो विद्यते भावो इत्यादि श्लोकार्थं भाष्यदिशा विवृणुत।
- आत्मनः षड्विक्रियाराहित्यं न जायते म्रियते वा इत्यादि श्लोकप्रामाण्यप्रदर्शनपुरस्सरं गमयत।
- येषां व्यवसायात्मिका बुद्धिर्नभवति ते किं वदन्ति इति यामिमां पुष्पितां वाचमित्यादि श्लोकानुसारं लिखत।

4. योगः कर्मसु कौशलम् इति भगवद्वचनस्य अभिप्रायं यथाभाष्यं लिखत।
5. स्थितप्रज्ञलक्षणानि सांख्ययोगाध्यायोक्तानि विषदयत।
6. या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमीति मन्त्रार्थं विवृणुत।

C) एकं प्रश्नं समाधत्त।

1x10=10

1. सांख्ययोगकर्मयोगयोः परिचयं लिखत।
2. ज्ञानकर्मसमुच्चयवादं यथाभाष्यमुपस्थापयत।

SK-132 ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यम्(I.3-4)

Marks-50

Date- 25/01/2021

A) वाक्येन वाक्याभ्यां वा उत्तरत।

1x10=10

1. ब्रह्मसूत्रस्य प्रथमाध्यायस्य तृतीयपादः किं प्रतिपादयितुम् आरभ्यते?
2. "प्रकरणात्" इत्यत्र कस्य प्रकरणं स्मार्यते?
3. मुक्तोपसृप्यं किम्?
4. भूमाधिकरणस्य पूर्वपक्षः कः?
5. अम्बरान्तधृतिः परमेश्वरस्यैव कर्म, कुतः?
6. जीवेश्वरयोरभेदः उत्क्रमणकाले इति कस्य मतम्?
7. वाक्यान्वयाधिकरणे कस्य आचार्यस्य मतं सिद्धान्तिभिः स्वीक्रियते?
8. आत्मकृतेः परिणामात् इत्यत्र परिणामो नाम कः?
9. कार्यविषये सत्यपि विगाने कस्मिन्विषये विगानं न विद्यते?
10. सूक्ष्मं तु तदर्हत्वात् इत्यत्र सूक्ष्मं नाम किम्?
11. काठके कः निचाय्यत्वेन निर्दिष्टः?
12. चमसाधिकरणस्य सिद्धान्तदिशा अजा नाम का भवति?

B) सूत्राणि यथाभाष्यं व्याख्यात।

5x6=30

1. मुक्तोपसृप्यव्यपदेशात्।
2. भूमा सम्प्रसादादध्युपदेशात्।
3. अन्यभावव्यावृत्तेश्च।
4. त्रयाणामेव चैवमुपन्यासः प्रश्नश्च।
5. चमसवदविशेषात्।
6. समाकर्षात्।

7. अवस्थितेरिति काशकृत्स्नः।

8. आत्मकृतेः परिणामात्।

C) अधिकरणतात्पर्यार्थं ससूत्रं वर्णयत ।

10x1=10

1. द्युभ्वाद्यधिकरणम् ।

2. प्रकृत्यधिकरणम्।

SK-133 ब्रह्मसूत्रभाष्यम्

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) एकेन पदेन वाक्येन वा उत्तरत।

1x15=15

1. स्मृत्यनवकाशदोषप्रसङ्ग इति चेत् किम्?
2. इतरेषां चानुपलब्धेः इति सूत्रे इतरेषां पदस्य कः अर्थः?
3. एतेन योगः प्रत्युक्त इति सूत्रे एतेन पदस्य कः अर्थः?
4. एतेन शिष्टापरिग्रहा इति सूत्रे एतेन पदस्य कः अर्थः?
5. शिष्टापरिग्रहा इति पदे विग्रहः कथम्?
6. भोक्त्रापत्तेरिति सूत्रे कः दृष्टान्तः?
7. इतरव्यपदेशादिति सूत्रे इतरपदेन कस्य ग्रहणं भवति?
8. इतरव्यपदेशात् को दोषः पूर्वपक्षिणा प्रदत्तः?
9. अधिकं तु.....(पूरयत।)
10. हिताकरणदिदोषस्य कस्मादनुपपत्तिः? दृष्टान्तसूत्रं किम्?
11. अश्मादिवत् च तदनुपपत्तिः इति सूत्रे कस्यानुपपत्तिरुक्ता
12. उपसंहारदर्शनादिति सूत्रे उपसंहारशब्दार्थः कः?
13. क्षीरवद्धि इति दृष्टान्तस्य कः अर्थः?
14. कृत्स्नप्रसक्तिः इत्यादिसूत्रे शब्दपदेन कस्य ग्रहणं भवति?
15. श्रुतेस्तु शब्दमूलत्वादिति सूत्रे शब्दमूलत्वादित्यस्य कोर्थः?
16. विवर्तवादोपस्थापकं ब्रह्मसूत्रं किम्?
17. आत्मनि चैवमित्यादि सूत्रभाष्ये को दृष्टान्तः?
18. स्वपक्षदोषाच्च इति सूत्रे स्वपदेन कस्य ग्रहणं भवति?

B) पंचाङ्कानां पंच प्रश्नान् समाधत्त।

5x5=25

1. शिष्टापरिग्रहाधिकरणं व्याख्यात?
2. रचनानुपपत्तेश्च नानुमानम् इति सूत्रार्थं यथाभाष्यं लिखत।
3. सर्वोपेताधिकरणसारं संगृहीत।
4. उपसंहारदर्शनाधिकरणं यथामति व्याख्यात।
5. प्रयोजनवत्त्वाधिकरणार्थं प्रकाशयत।
6. सर्वधर्मोपपत्त्याधिकरणमालोचयत।
7. कृत्स्नप्रसक्त्यधिकरणमारचयत।
8. योगप्रत्युक्त्यधिक- रणमालोचयत।

C) एकं समाधत्त।

1x10=10

1. वैषम्यनैर्घृण्याधिकरणमारचयत।
2. स्मृत्यधिकरणसारं लिखत।

SK-135 ब्रह्मसूत्रशांकरभाष्यम्(III.2-3)

Marks-50

Date- 25/01/2021

A) वाक्येन वाक्याभ्यां वा उत्तरत।

1x10=10

1. कास्मात्कारणात् जीवःतिरस्कृतज्ञानैश्वर्यो भवति?
2. मूर्च्छावस्था न मरणे अन्तर्भवति, कुतः?
3. सिद्धान्तिमते आत्मनः सेतुत्वं किमभिप्रायकम्?
4. य एव सत्संपन्नः स एव प्रतिबुध्यते, कुतः?
5. जैमिनीयमते कर्मफलदाता कः?
6. आध्यानाधिकरणेन किं विवक्षितम्?
7. कासु विद्यासु गतिः नार्थवती?
8. आनन्दाद्यधिकरणदिशा आनन्दादयः कस्य धर्माः?
9. व्याप्त्यधिकरणस्य सिद्धान्तः कः?
10. दर्शयति च इति सूत्रार्थः कः?
11. उपसंहाराधिकरणस्य पूर्वपक्षः कः?
12. कासां देवयानाख्या गतिर्भवति?

B) सूत्राणि यथाभाष्यं व्याख्यात।

5x6 =30

1. अतः प्रबोधोऽस्मात्।
2. स एव तु कर्मानुस्मृतिशब्दविधिभ्यः।
3. मुग्धेऽर्धसम्पत्तिः परिशेषात्।
4. परमतस्सेतून्मानसम्बन्धभेदव्यपदेशेभ्यः।
5. फलमत उपपत्तेः।
6. सर्ववेदान्तप्रत्ययं चोदनाद्यविशेषात्।

7. व्याप्तेश्च समंजसम्।

8. आनन्दादयः प्रधानस्य।

C) अधिकरणतात्पर्यार्थं ससूत्रं वर्णयत ।

10x1=10

1. सन्ध्यधिकरणम्।

2. पराधिकरणम्।

SK-151 पञ्चदशी

कालावधि: - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

पञ्चदशी

A) द्वादशसु दशप्रश्नान् उत्तरत।

1x10= 10

1. गुहा का?
2. ईश्वरेण एवं जीवेन निर्मितद्वैतविवेकेन किं सिध्यति?
3. पितृभुक्तान्नजाद् ... सम्पूर्णश्लोकं लिखत
4. सप्तान्नब्राह्मणमिति कस्याम् उपनिषदि श्रूयते?
5. अशास्त्रीयद्वैतं कतिविधम्?
6. पूर्णो देहे बलं यच्छन् ...इति श्लोकं पूरयत।
7. तत्त्वमसि महावाक्यनिर्णये किं लक्षणं स्वीक्रियते?
8. किं मनः का च बुद्धिः?
9. अयमात्मा ब्रह्म इति महावाक्यम् कस्मिन् वेदे, कस्यामुपनिषदि दृश्यते।
10. कः ईश्वरः?
11. संविदेषा स्वयंप्रभा - संविदः स्वयंप्रभत्वे कारणं किम्?
12. कारणशरीरे कः अभिमानवान् भवति?

B) सप्तसु अभीष्टानि पञ्च विशदयत।

3X5= 15

1. जीवानां संसारपत्तिमभिधाय तन्निवृत्त्युपायं निर्दिशत।
2. ईश्वरसृष्टौ किं प्रमाणमिति ग्रन्थोक्तं विवृणुत।
3. प्रतिबन्धहेतुभूतां प्रकृतिमूलामविद्यां व्याख्यात।
4. मनोराज्यविजये किं भवति वसिष्ठः कथयति?
5. पञ्चीकरणं विशदयत।

6. अखण्डं सच्चिदानन्दं महावाक्येन लक्ष्यते - व्याख्यात।

7. महेश्वरः जगत् सृष्टवान् इत्यत्र श्वेताश्वतरोपनिषदः वाक्यं विलिख्य तस्य आशयं लिखत।

C) अभीष्टानि त्रीणि विशदयत।

5x3= 15

1. मङ्गलश्लोकद्वयं व्याख्यात।

2. जीवनिर्मितद्वैतस्य स्वरूपं कथमस्ति इति वर्णयत।

3. शास्त्रीयद्वैतम्, अशास्त्रीयद्वैतं कीदृशमिति उदाहरणपुरस्सरं प्रदर्शयत।

4. सर्वव्यवहारं प्रति मानसं जगत् कथं कारणं भवति - स्पष्टीकुर्वन्तु।

5. द्वैतविवेकप्रकरणस्य सारांशं लिखत।

D) एकं विशदयत।

10x1= 10

1. चतुर्णामपि महावाक्यानां सामान्यं परिचयं दत्त्वा तत्त्वमसि महावाक्यार्थस्य वैशिष्ट्यं प्रदर्शयत।

2. पञ्चकोशानाम् अनात्मत्वं प्रदर्शय आत्मनः स्वरूपं प्रपञ्चयत।

SK-164 आगमप्रकरणात् सम्पूर्णा

कालावधि: — होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः- 50

A) एकेन वाक्येन पदेन वा पूरयत्।

1x10=10

1. वेदान्तपरिभाषाकर्तुः गुरोः नाम किम्?
2. वेदान्तमते कति प्रमाणानि कानि च तानि?
3. अनुपलब्धिप्रमाणस्य फलं किम्?
4. अर्थापत्तेः कति भेदाः के च ते?
5. तात्पर्यस्य लक्षणं किम्?
6. परिभाषानुसारं जहदजहल्लक्षणायाः उदाहरणं किम्?
7. वाक्यजन्यज्ञाने कानि कारणानि?
8. अनुपलब्धिप्रमाणस्य लक्षणं किम्?
9. कर्तृत्वस्य लक्षणं लिखत?
10. वाचस्पतिमिश्रस्य मतानुसारं साक्षात्कारं प्रति कारणम्?

B) पञ्चानां समाधानं कुरुत

3x5=15

1. आकाङ्क्षालक्षणं निरूपयत।
2. योग्यानुपलब्धिं वर्णयत।
3. चतुर्विध-अभावान् निरूपयत।
4. ब्रह्मणः तटस्थलक्षणं निरूपयत।
5. पञ्चीकरणं सङ्क्षेपतः लिखत।
6. प्रयोजनस्य द्वैविध्यं निरूपयत

C) यथारुचि त्रीणि समाधत्त।

5x3=15

1. सृष्टिवाक्यानां तात्पर्यं वर्णयत।

2. ब्रह्मसाक्षात्कारकारणानि निरूपयत।

3. शक्यपदार्थं निरूपयत।

4. अर्थापत्तेः द्वैविध्यं निरूपयत।

D) यथाग्रन्थं यथारुचि एकं समाधत्त

10x1=10

1. यथाग्रन्थं लक्षणाविचारं कुरुत।

2. यथाग्रन्थं वृत्तिविचारं कुरुत। (आवरणार्था-सम्बन्धार्था)

SK-167 सिद्धान्तलेशसङ्ग्रहे प्रथमपरिच्छेदः

Full Marks: 50

14.01.2021

Time: 2 Hours

A) यथाकामं दश प्रश्नान् उत्तरत।

1x10=10

1. सर्वैषधस्य पूरयित्वा... इत्यादिश्रुत्या किं विधियते।
2. सर्वज्ञात्ममुनिना केषां ब्रह्मबोधकशब्दानां बिषये लक्षणा स्वीक्रियते।
3. संक्षेपशारीरककारस्य मते श्रवणं नाम किम्।
4. श्रवणे परिसंख्याविधिरिति केषां पक्षः।
5. श्रवणे अपूर्वविधिरिति पक्षं प्रति प्रमाणभूतं भाष्यवाक्यं किम्।
6. वेदान्तश्रवणस्य पाक्षिकत्वं कथं भवतीत्यत्र विवरणमतीयैः उन्नीतः द्वितीयः पक्षः कः।
7. माया जगदुपादानमिति कथं प्रतीयते।
8. परिसंख्याविधिलक्षणस्य प्रथमविधा का।
9. परिणामो नाम कः।
10. कौमुदीकारस्य ब्रह्मलक्षणविषये किं मतम्।
11. उपादानकारणं किंलक्षणम्।
12. अपूर्वविधेः लक्षणं किम्।

B) यथारुचि पञ्च विशदयत।

3x5=15

1. विवर्तपरिणामयोर्विवेकं दर्शयत।
2. नियमविधिपक्षे विवरणानुसारिणां मतस्य भाष्यप्रमाणं प्रदर्शयताम्।
3. जगज्जन्मस्थितिलयकारणं ब्रह्मेति एकमेव लक्षणमित्यत्र किं समर्थनम्।
4. श्रवणे परिसंख्याविधिरिति पक्षं संक्षिपत।
5. मायाशबलं ब्रह्मैव जगदुपादानमिति मतं विवरणानुसारिणः कथं प्रमाणयन्ति।
6. मायाया जगत्कारणत्वविचारे भामतीकारस्य किं मतम्।

7. वेदान्तश्रवणं ब्रह्मसाक्षात्कारहेतुः इत्यत्र अन्वयव्यतिरेकप्रमाणमस्ति इत्येतत् प्रदर्शयत।

C) यथाच्छन्दं त्रीन् उत्तरत।

5x3=15

1. श्रवणे अपूर्वविधिरिति पक्षो विव्रियताम्।
2. श्रवणे विध्यभाव इति पक्षो विस्तार्यताम्।
3. परिसंख्याविधिलक्षणस्य द्वेऽपि विधे सद्दृष्टान्तं व्याख्यायेताम्।
4. मायाया जगत्कारणत्वविचारे पदार्थतत्त्वनिर्णयकारस्य मतम्।
5. “एवमेवास्य परिद्रष्टुः...”,”गताः कलाः...” इत्यनयोः श्रुत्योः आपातविरोधः कथमागतः, कथञ्च स निराक्रियते।

D) अनुप्रियमेकं व्याख्यात।

10x1=10

1. मायाया जगत्कारणत्वमधिकृत्य विचारितानि चत्वारि मतानि निरूपयत।
2. ब्रह्मणो जगदुपादानत्वविषये विवरणानुसारिणां मतं विस्तरतो व्याख्यात।

E)

F)

G) ***

SK-170 सिद्धान्तबिन्दुः

Marks-50

Date- 31/01/2021

A) वाक्येन वाक्याभ्यां वा उत्तरत।

1x10= 10

1. आत्मतत्त्वप्रतिपादनं न व्यर्थ, कुतः?
2. सुषुप्तौ कीदृशः चैतन्यानुभवो भवति?
3. किमर्थं वेदान्तवाक्यविचारः आरभ्यते?
4. दिगम्बराणां मते त्वंपदार्थः कः?
5. जडो बोधात्मकः जीव इति केषां मतम्?
6. बोधस्वरूपस्यात्मनः सुषुप्तौ नाभावः, कुतः?
7. आत्मा कूटस्थः निर्धर्मकः साक्षी इत्यत्र किं श्रुतिप्रमाणम्?
8. नीरूपस्य निरवयवस्य प्रतिबिम्बे किमुदाहरणम्?
9. आत्मनः प्रतिबिम्बे सूत्रप्रमाणं किम्?
10. अध्यासे सर्वबाधावधिभूतं किम्?
11. वार्तिककारमते जीवो नाम कः?
12. अज्ञानोपहितं बिम्बचैतन्यं शुद्धमिति के वदन्ति?

B) यथाग्रन्थं सप्रमाणं व्याख्यात।

5x6= 30

1. तत्त्वमसीति महावाक्यार्थविचारः।
2. जीवस्वरूपविषये नास्तिकमतानि।
3. अध्यासानुपपत्तिरिति पूर्वपक्षः।
4. आभासवादः।
5. भामतीकारमते जीवेश्वरविभागः।
6. आवरणभङ्गार्था वृत्तिः।

7. आत्मनः प्रतिबिम्बत्वे श्रुतियुक्त्यादिप्रमाणम्।

8. प्रत्यक्षस्वरूपविचारः।

C) ग्रन्थोक्तदिशा लघूपन्यासं कुरुत ।

10x1=10

1. वार्तिकादिप्रस्थानत्रये जीवेश्वरविभागः।

2. अन्तःकरणवृत्तिप्रयोजनविचारः।

SK-171 अद्वैतसिद्धिः

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) एकेन पदेन वाक्येन वा उत्तरत।

1x15= 15

1. श्रुतिशिखोत्थाखण्डधीगोचरः इति पदस्य कोऽर्थः?
2. मोक्षं प्राप्त इव कः विजयते?
3. विष्णुर्विकल्पोज्झितः इति पदे विष्णुः इति पदेन कस्य ग्रहणं भवति?
4. मधुसूदनसरस्वतीनां परमगुरवः के?
5. अद्वैतसिद्धिग्रन्थः केषां मोदाय भवतु इति ग्रन्थकारः वदति?
6. अद्वैतसिद्धेः किं सिद्धिपूर्वकत्वमस्ति?
7. उपपादनं नाम किम्?
8. वादो नाम कः?
9. जल्पस्य किं लक्षणम्?
10. वितण्डा नाम कीदृशी कथा?
11. कथालक्षणं किम्?
12. विप्रतिपत्तिलक्षणं लिखत।
13. नवीननैयायिकानां मते पक्षतालक्षणं किम्?
14. प्राचीननैयायिकानां मते पक्षतालक्षणं किम्?
15. सिद्धान्ते विप्रतिपत्तिजन्यसंशयस्य अनुमित्यनङ्गत्वेपि विचारांगत्वं कथमुक्तम्?
16. निश्चितौ हि वादं कुरुत इति कस्योक्तिः?
17. अद्वैतसिद्धिग्रन्थः कस्य ग्रन्थस्य खण्डनाय रचितः?
18. अद्वैतसिद्धिपदे सिद्धिशब्दस्य कः अर्थः?

B) पञ्चप्रश्नान् समाधत्त।

4x5=20

1. अद्वैतसिद्धिग्रन्थस्य मङ्गलश्लोकान् व्याख्यात।
2. विप्रतिपत्तिवाक्यस्य विचाराङ्गत्वं विचारयत।
3. पक्षतावच्छेदकविचारं यथाग्रन्थं लिखत।
4. तृतीयमिथ्यात्वलक्षणे पूर्वपक्षमालोचयत।
5. चतुर्थमिथ्यात्वलक्षणविचारं समुपस्थापयत।
6. पंचममिथ्यात्वलक्षणमालोचयत।
7. मिथ्यात्वस्य मिथ्यात्वे को दोषः पूर्वपक्षिणा प्रदर्शित इति व्याख्यात।

C) एकं प्रश्नं समाधत्त।

1. प्रथममिथ्यात्वलक्षणे पूर्वपक्षमुपस्थाप्य सिद्धान्तदिशा लक्षणं मात्रं प्रतिपादयत।
2. प्रतिपन्नोपाधौ त्रैकालिकनिषेधप्रतियोगित्वं मिथ्यात्वमिति मिथ्यात्वलक्षणस्य समन्वयं प्रतिपाद्य निषेधस्य पारमार्थिकत्वे, प्रातिभासिकत्वे, व्यावहारिकत्वे च उद्भावितान् दोषान् पूर्वपक्षदिशा प्रदर्शयत।
3. तृतीयमिथ्यात्वलक्षणे सिद्धान्तपक्षं समुपस्थापयत।

SK-201 वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (पञ्चसंध्यन्तभागः)

कालावधिः- होराद्वयम्

पूर्णाङ्कः- ५०

A) यथेष्टं दशप्रश्नाः समाधेयाः।

1. लण् सूत्रे अकारस्य किं प्रयोजनम्?
2. धकारस्य उच्चारणस्थानं लिखत।
3. नकारस्य आभ्यन्तरबाह्यप्रयत्नौ लिखत।
4. नाऽऽज्झलौ सूत्रस्य अर्थं लिखत।
5. तपरः इत्यस्य विग्रहं लिखत।
6. मिदचोऽन्त्यात्परः इति सूत्रस्य अर्थं लिखत।
7. डिच्च इति सूत्रं कस्य अपवादो भवति।
8. अनचि च इत्यत्र कः प्रतिषेधः?
9. एङि पररूपम् इत्यस्य उदाहरणं लिखत।
10. अमी ईशा इत्यत्र प्रगृह्यसंज्ञा केन?
11. तल्लय इत्यत्र परसवर्णं केन विधीयते।
12. वा शरि इत्यस्य अर्थं लिखत।

B) यथेष्टं पञ्च समाधत्त।

1. ऊकालोऽज्झस्वदीर्घप्लुतः सूत्रं व्याख्यात।
2. खयां यमाः खयः इति श्लोकं लिखत।
3. प्रादयः के?
4. इको गुणवृद्धी सूत्रं व्याख्यात।
5. सुद्ध्युपास्य इति प्रयोगं साधयत।
6. उत्थानम् इति रूपं साधयत।

7. मनोरथः प्रयोगं साधयत।

C) यथेष्टं प्रश्नत्रयं समाधत्त।

1. अणुदित्सवर्णस्य सूत्रं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
2. स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ सूत्रं व्याख्यात।
3. द्वित्वं लस्यैव.....इति व्याख्यात।
4. गुरोरनृतोऽनन्त्यस्याप्येकैकस्य प्राचाम् इति सूत्रं व्याख्यात।
5. भो भगो अघो अपूर्वस्य योऽशि सूत्रं व्याख्यात।

D) अन्यतरं समाधत्त।

1. अन्योऽन्याश्रयं यथाग्रन्थम् उद्भाव्य परिहरत।
2. अचः परस्मिन्पूर्वविधौ एवं न पदान्त सूत्रद्वयं व्याख्यात।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set - 1

Marks-50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. अस्माभिः

2. वारिणी

3. सख्युः

4. रामाणाम्

5. अयम्।

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम्।

2. यस्मात्प्रत्ययविधिः तदादिप्रत्ययेऽङ्गम्

3. एरनेकाचोऽसंयोगपूर्वस्य

4. विभाषा दिक्समासे बहुव्रीहौ

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. निर्जरसा इत्यादौ वृत्तिकृदुत्प्रेक्षितं मतभेदं प्रदर्श्य खण्डयत ।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set – 2

Marks-50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. सर्वे
2. बहुश्रेयस्यै
3. ज्ञानानि
4. अनेन
5. त्वया

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. कृत्तद्धितसमासाश्च।
2. ड्याप्प्रादिपदिकात्
3. गोतो णित्
4. एकाजुत्तरपदे णः

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. उभ-उभयशब्दयोः सर्वादिगणे पाठप्रयोजनचर्चा वर्णयत।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set – 3

Marks-50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. अहम्

2. रमे

3. सखा

4. यूष्णः

5. राज्ञा

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. आदेशप्रत्यययोः।

2. अमृन्तृच्स्वसृनमृनेष्ट्वष्टक्षतृहोतृपोतृप्रशास्तृणाम्।

3. एकाचो बशो भष् झषन्तस्य स्थवोः।

4. शसो न।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. प्रियत्रिशब्दस्य विशेषान् विवृणुत।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set - 4

Marks-50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. यूष्णा

2. हरेः

3. रमया

4. त्वम्

5. एभिः

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. न बहुव्रीहौ

2. हल्ङ्याभ्यो दीर्घात्सुतिस्यपृक्तं हल्।

3. एरनेकाचोऽसंयोगपूर्वस्य।

4. भ्यसो भ्यम् ।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. अतिस्त्रिशब्दस्य पुंसि नपुंसके च कथं रूपाणि ?

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set – 5

Marks-50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. यूषणि

2. सख्युः

3. मतये

4. अस्मै

5. तुभ्यम्

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. अमृन्तृच्चस्वसृनमृनेष्ट्वष्टक्षतृहोतृपोतृप्रशास्तृणाम्। वर्णयत।

2. औतोऽम्शसोः। विवृणुत।

3. तदोः सः सावनन्त्ययोः। विवेचयत।

4. शसो न। विशदयत।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. त्वमावेकवचने, युवावौ द्विवचने इत्यत्र एकवचनद्विवचनशब्दयोः यौगिकत्वस्वीकारे फलं विवृणुत।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set – 6

Marks - 50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. निर्जस्सा
2. हरेः
3. ज्ञानानि
4. अस्य
5. अस्मभ्यम्

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. आदेशप्रत्यययोः। व्याख्यात।
2. औतोऽम्शसोः। विवृणुत।
3. डिति ह्रस्वश्च। विवेचयत।
4. यूयवयौ जसि। विशदयत।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. न बहुव्रीहौ। व्याख्यात।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set - 7

Marks - 50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. सर्वेषाम्
2. गवोः
3. वारिणे
4. केन
5. युष्माकम्

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. बहुवचने झल्येत्। विवृणुत।
2. यस्मात्प्रत्ययविधिः तदादिप्रत्ययेऽङ्गम्। वर्णयत।
3. तृतीयादिषु भाषितपुंसकं पुंवद्गालवस्य। वर्णयत।
4. साम आकम्। विशदयत।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. पद्मत्रोमासहृन्निशसन्धूषन्दोषन्यकञ्छकञ्चुदन्नासञ्छस्प्रभृतिषु।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set – 8

Marks - 50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. रामाणाम्
2. बहुश्रेयसीनाम्
3. रमया
4. अनेन
5. त्वयि

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. ड्याप्प्रादिपदिकात्। विवृणुत।
2. गोतो णित्। वर्णयत।
3. डिति ह्रस्वश्च। व्याख्यात।
4. शेषे लोपः। वर्णयत।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. पद्मनोमासहृन्निशसन्धूषन्दोषन्यकञ्छकञ्चुदन्नासञ्छस्प्रभृतिषु।

SK-205 सिद्धान्तकौमुदी (शब्दाधिकारः)

Time - 2 hours

Set - 9

Marks - 50

A) रूपसाधनम्

3x5=15

1. यूष्णः
2. गाः
3. सर्वस्यै
4. एनयोः
5. अस्माकम्

B) सूत्रव्याख्या

5x4=20

1. कृत्तद्धितसमासाश्च। व्याख्यात।
2. हल्ङ्याभ्यो दीर्घात्सुतिस्वपृक्तं हल्। वर्णयत।
3. एरनेकाचोऽसंयोगपूर्वस्य। विशदयत।
4. भ्यसो भ्यम्। विवृणुत।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. न बहुव्रीहौ। व्याख्यात।

SK-215 सिद्धान्तकौमुद्याम् एकशेषात् समासाश्रयं यावत् स्त्रीप्रत्ययश्च

कालावधिः- होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः- ५०

A) यथेच्छं दश प्रश्नाः समाधेयाः।

1x10=10

1. जातौ गम्यमानायां शुद्रशब्दात् स्त्रियां किं रूपं लभते?
 2. वृषलस्य पत्नी इति व्यस्ते नत्वं कथम्?
 3. बहुराजन्-शब्दात् स्त्रियां कति रूपाणि भवन्ति?
 4. स्त्रीप्रत्ययेषु तदन्तविधेः ज्ञापकं किम्?
 5. ष्फस्य तद्धितसंज्ञा कुतः?
 6. पद्धतिः इत्यत्र पद्मावः केन?
 7. वक्रदण्डौ इत्यत्र एकशेषः कथम्?
 8. कृन्तविचक्षणा इत्यस्य विग्रहः कः?
 9. आत्मनेपदम् इत्यत्र अलुक् केन?
 10. वलाहकः इति कथम्?
 11. अलुगधिकारः कियत्पर्यन्तम्?
- B) अराजा इत्यत्र टच् कुतो न?

C) यथाकामं पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. वनो र च इति सूत्रं व्याख्यात।
2. भस्त्रैषाजाज्ञाद्वास्वा नञ्पूर्वाणामपि इत्यत्र भस्त्राग्रहणं किमर्थम्?
3. अजाद्यतष्टाप् इत्यत्र अजादिग्रहणं किमर्थम्?
4. प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात् इदाप्यसुपः इत्यत्र असुपः इति पदं किमर्थम्?
5. हलदन्तात् सप्तम्याः संज्ञायाम् इति सूत्रं व्याख्यात।
6. ऋक्पूरब्धुःपथामानक्षे इति सूत्रं व्याख्यात।

7. पानं देशे इति सूत्रं व्याख्यात।

D) यथाकामं त्रीन् समाधत्त।

5x3=15

1. स्वाङ्गलक्षणं लिखत।

2. पुंयोगादाख्यायाम् इति सूत्रं व्याख्यात।

3. वयसि प्रथमे इति सूत्रं व्याख्यात।

4. सुपां सुपा इत्यादिकारिकां व्याख्यात।

5. वृद्धो यूना तल्लक्षणश्चेदेव विशेषः इति सूत्रं व्याख्यात।

E) निम्नलिखितेषु अनुप्रियमेकम् अनुबध्नीत।

10x1=10

1. जातेरस्त्रीविषयादयोपधात् इति सूत्रं व्याख्यात।

2. तृतीयाचतुर्थीविभक्त्योः अलुग्विधानमाश्रित्य प्रबन्धं रचयत।

SK-227 सिद्धान्तकौमुद्याम् कृत्यप्रकरणात् पूर्वकृदन्तप्रकरणं यावत्
(सूसं 219)

समयावधि: — होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) यथेष्टं पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत।

10x5=50

1. वास्वरूपोऽस्त्रियाम् इति सूत्रं व्याख्यात।
2. कृत्यल्युटो बहुलम् इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात।
3. कृत्यप्रत्ययान् वर्णयत।
4. कर्मण्यण् इति सूत्रं सवार्तिकं व्याख्यात।
5. नन्दिग्रहिपचादिभ्यो ल्युणिन्यचः इति सूत्रं सवार्तिकं सोदाहरणं व्याख्यात।
6. सत्प्रत्ययविधायकानि सूत्राणि वर्णयत।

SK-236 लघुसिद्धान्तकौमुद्यां आदितः अजन्तप्रकरणं यावत्

समयावधि:-एकहोरा

सत्रम् १

पूर्णाङ्काः-५०

A) अधोलिखितेषु यथार्थम् उत्तरं चिनुत

1x10= 10

1. कस्य सर्वनामस्थानसंज्ञा नास्ति?

a. औ

b. जस्

c. अम्

d. शस्

2. सर्वनामस्थानसंज्ञा केन सूत्रेण भवति?

a. सर्वादीनि सर्वनामानि

c. सर्वनामस्थाने चासम्बुद्धौ

b. सुडनपुंसकस्य

d. तस्य सर्वनामस्थानम्

3. सखन् स् इति दशायाम् उपधायाः दीर्घः केन सूत्रेण?

a. सुडनपुंसकस्य

c. अचश्च

b. सर्वनामस्थाने चासम्बुद्धौ

d. सख्युरसम्बुद्धौ

4. सखि औ इत्यत्र औ इत्यस्य णिद्वद्भावः केन सूत्रेण?

a. सख्युरसम्बुद्धौ

c. गोतो णित्

b. ख्यत्यात्परस्य

d. अचो ङ्णिति

5. हरिणा इत्यत्र टा इत्यस्य ना-आदेशः केन सूत्रेण?

a. शेषो घ्यसखि

c. आडो नास्त्रियाम्

b. टाडसिडसामिनात्स्याः

d. अट्कुप्वाङ्नुम्व्यवायेऽपि

6. हरये इत्यत्र इकारस्य गुणः केन सूत्रेण?

a. घेर्ङिति

c. डेर्यः

b. डिच्च

d. आद्गुणः

7. हरी इत्यत्र सवर्णदीर्घः केन सूत्रेण?

a. अकः सवर्णे दीर्घः

b. नादिचि

- c. प्रथमयोः पूर्वसवर्णः
- d. तस्माच्छसो नः पुंसि
8. रामाभ्याम् इत्यत्र दीर्घः केन सूत्रेण?
- a. बहुवचने झल्येत्
- c. सुपि च
- b. प्रथमयोः पूर्वसवर्णः
- d. झलां जश् झशि
9. रामः इत्यत्र विसर्गः कस्य स्थाने भवति?
- a. स्
- c. र्
- b. रु
- d. सु
10. राम औ इति दशायाम् सवर्णदीर्घस्य निषेधः केन सूत्रेण?
- a. प्रथमयोः पूर्वसवर्णः
- c. अकः सवर्णे दीर्घः
- b. नादिचि
- d. औड आपः
11. सर्वेषाम् इत्यत्र एकारः केन सूत्रेण?
- a. बहुवचने झल्येत्
- c. नादिचि
- b. सुपि च
- d. आमि सर्वनाम्नः सुट्
12. हरिः चलति इत्यत्र सन्धौ किं रूपम्?
- a. हरिः चलति
- c. हरिस् चलति
- b. हरिश्चलति
- d. हरिर् चलति
13. मरुच्चलति इत्यत्र सन्धिविच्छेदं करोतु।
- a. मरुच् चलति
- c. मरुस् चलति
- b. मरुर् चलति
- d. मरुत् चलति
14. वृक्षात् जातः इत्यत्र सन्धौ किं रूपम्?
- a. वृक्षाद् जातः
- c. वृक्षाच् जातः
- b. वृक्षाज्जातः
- d. वृक्षात् जातः
15. वागीशः इत्यत्र सन्धिविच्छेदे किं स्यात्?

a. वाच् ईशः

c. वाक् ईशः

b. वा गीशः

d. वागी शः

16. तल्लीनः इत्यत्र तकारस्य लकारः केन सूत्रेण?

a. यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा

c. झलां जश् झशि

b. झलां जशोऽन्ते

d. तोर्लि

17. उद् थथानम् > उद् थानम् – अत्र थकारस्य लोपः केन सूत्रेण?

a. उदः स्थास्तम्भोः पूर्वस्य

c. झरो झरि सवर्णे

b. झलां जश् झशि

d. खरि च

18. तच्छिवः इत्यत्र दकारस्य जकारः केन सूत्रेण?

a. शश्छोऽटि

c. खरि च

b. स्तोः श्चुना श्चुः

d. वाऽवसाने

19. रामम् इत्यत्र टि-संज्ञा कस्य?

a. म्

c. अम्

b. अ

d. आम्

20. हलन्त्यम् इति सूत्रेण का संज्ञा भवति?

a. इत्

c. अदर्शनम्

b. लोपः

d. उपदेशः

B) अधोलिखितानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्यैः लिखत

२ x १५ = ३०

1. उपदेशोऽनुनासिक इत् इति सूत्रेण का संज्ञा?

2. जश्-प्रत्याहारे के वर्णाः सन्ति?

3. भष्-प्रत्याहारे के वर्णाः सन्ति?

4. लोपसंज्ञा-विधायकं सूत्रं किम्?

5. वकारस्य उच्चारणस्थानं किम्?

6. अन्तःस्थावर्णानाम् आभ्यन्तरप्रयत्नः कः?
7. घकारस्य बाह्यप्रयत्नाः के?
8. हरे ए इति दशायाम् एकारस्य स्थाने कः आदेशः केन सूत्रेण?
9. हरे इह > हर इह – अत्र गुणः किमर्थं न?
10. उपैधते इत्यत्र वृद्धिः केन सूत्रेण?
11. प्र एजते इत्यत्र कः आदेशः केन सूत्रेण?
12. उद् स्थानम् इत्यत्र सकारस्य थकार आदेशः केन सूत्रेण?
13. यशांसि इत्यत्र नकारस्य स्थाने अनुस्वारः केन सूत्रेण?
14. वृक्षच्छाया इत्यत्र तुक्-आगमः केन सूत्रेण?
15. रामर् अस्ति इत्यत्र रु इत्यस्य कः आदेशः केन सूत्रेण?

SK-239 लघुसिद्धान्तकौमुद्यां कृततद्धितौ

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) नीचैः दत्तेषु यथेच्छं दश प्रश्नान् उत्तरत।

1x10=10

1. कुम्भाकारः इत्यस्य कः विग्रहः, कश्च प्रत्ययः?
2. जमेजयः शब्दस्य विग्रहं लिखत।
3. पारदृश्वा शब्दस्य कः अर्थः?
4. पण्डितम् आत्मानं मन्यते इत्यस्मिन् विग्रहे रूपद्वयं लिखत।
5. भिन्न इत्यत्र नत्वं केन सूत्रेण?
6. ग्लानः इत्यत्र नत्वं केन सूत्रेण?
7. सोमयाजी इत्यस्य विग्रहवाक्यं किम्, कश्च प्रत्ययः?
8. अश्वपतेरपत्यादि इत्यस्मिन्नर्थे कः प्रत्ययः भवति, रूपं च किम्?
9. प्रजापतेरपत्यम् इत्यस्मिन्नर्थे कः प्रत्ययः भवति, रूपं च किम्?
10. गोत्रसंज्ञाविधायकं सूत्रं लिखत।
11. युवसंज्ञाविधायकं सूत्रं लिखत।
12. दक्षस्यापत्यम् इत्यस्मिन्नर्थे कः प्रत्ययः, किं रूपम्?

B) अधो लिखितेषु यथारुचि पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. शिष्यः इति रूपं साधयत।
2. जनार्दनः इति रूपं साधयत।
3. देयम् इति रूपं साधयत।
4. कार्यम् इति रूपं साधयत।
5. कुम्भकारः इति रूपं साधयत।
6. एधितव्यम् इति रूपं साधयत।

7. स्तुत्यः इति रूपं साधयत।

C) अत्र यथाच्छन्दं त्रयः समाधेयाः।

5x3=15

1. दित्यदित्यादित्यपत्युत्तरपदाण्यः इति सूत्रं व्याख्यात।
2. काल-समय-वेलासु तुमुन् इति सूत्रं व्याख्यात।
3. ह्रस्वस्य पिति कृति तुक् इति सूत्रं व्याख्यात।
4. तुमुण्वुलौ क्रियायां क्रियार्थायाम् इति सूत्रं व्याख्यात।
5. तदस्यास्त्यस्मिन्निति मतुप् इति सूत्रं व्याख्यात।

D) निम्नलिखितेषु अनुप्रियमेकम् अनुबध्नीत।

10x1=10

1. निष्ठातो नविधायकानि सूत्राणि व्याख्यात।
2. कृत्यप्रत्ययान् वर्णयत।

SK-241 महाभाष्यम्-2-4

कालावधिः - होराद्वयम्

Set-1

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी

3x5=15

1. विवृतस्योपदिश्यमानस्य प्रयोजनमन्वाख्यायते। कथम्।
2. वृद्धिसंज्ञा तद्भावितसंज्ञा चेत् के दोषाः।
3. नियमादिको गुणवृद्धी भवतः विप्रतिषेधेन।

B) बृहट्टिप्पणी

2x10=20

1. वर्णैकदेशा वर्णग्रहणेन गृह्यन्ते चेत् के के दोषाः सम्भवन्ति।
2. उरणपरः इति सूत्रे पूर्वेण णकारेण प्रत्याहारः इति कथं ज्ञायते।

C) प्रबन्धः

1x15=15

1. न धातुलोप आर्धधातुके इति सूत्रस्य पदकृत्यं प्रदर्श्य परिगणनं प्रत्याख्यात।

SK-241 महाभाष्यम्-2-4

कालावधिः - होराद्वयम्

Set-2

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

3x5=15

1. अयोगवाहानामट्सु णत्वम् इति भाष्यमतेन संक्षिप्तरीत्या लिखन्तु।
2. वृद्धिसंज्ञा अतद्भावितसंज्ञा चेत् के दोषाः।
3. मृज्यर्थं चेद्योगविभागात्सिद्धम्।

B) बृहट्टिप्पणी-

2x10=20

1. वर्णानाम् अर्थवत्त्वं यथाभाष्यं प्रतिपादयत।
2. इको गुणवृद्धी इत्यत्र तच्छेषपक्षः।

C) प्रबन्धः-

1x15=15

1. न धातुलोप आर्धधातुके इति सूत्रस्य पदकृत्यं प्रदर्श्य सूत्रं प्रत्याख्यात।

SK-241 महाभाष्यम्-2-4

कालावधिः - होराद्वयम्

Set-3

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

3x5=15

1. रूपसामान्याद्वा।
2. अणोऽप्रगृह्यस्य इति सूत्रे पूर्वेण णकारेण प्रत्याहारः इति कथं ज्ञायते।
3. वृद्धिरादैच् इत्यत्र कुत्वं कुतो न।

B) बृहट्टिप्पणी-

2x10=20

1. अकारस्य विवृतोपदेशः किमर्थः।
2. वृद्धिसंज्ञा तद्भावितानामुत अतद्भावितानामिति विचारयत।

C) प्रबन्धः-

1x15=15

1. मुखनासिकावचनोनुनासिकः इति सूत्रं भाष्यदिशा व्याख्यात।

SK-241 महाभाष्यम्-2-4

कालावधिः - होराद्वयम्

Set-4

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

3x5=15

1. एकादेशे दीर्घग्रहणम्।
2. वृद्धिसंज्ञायाः इतरेतराश्रयतां निवारयत।
3. षष्ठ्याः स्थानयोगत्वादिग्निवृत्तिः।

B) बृहट्टिप्पणी-

2x10=20

1. हयवट् इत्यत्र हकारोपदेशस्य फलं निरूप्यताम्।
2. इको गुणवृद्धी इत्यत्र तदपवादपक्षः।

C) प्रबन्धः-

1x15=15

1. तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णमित्यत्र आस्यशब्दार्थविचारं प्रतिपादयत।

SK-241 महाभाष्यम्-2-4

कालावधिः - होराद्वयम्

Set-5

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

3x5=15

1. वर्णानुपलब्धौ चानर्थगतेः।
2. ऊकालोजिति वा योगः इत्येतच्छ्लोकवार्तिकं व्याख्यात।
3. गुणाः भेदकाः इति पक्षं प्रतिपादयत।

B) बृहट्टिप्पणी-

2x10=20

1. लण्-मध्ये णकारानुबन्धस्य किं फलमिति प्रतिपादयत।
2. इको गुणवृद्धी इत्यत्र परिभाषान्तरपक्षः।

C) प्रबन्धः-

1x15=15

1. हलोऽनन्तराः संयोगः इति सूत्रं भाष्यानुसारं व्याख्यात।

SK-242 महाभाष्ये ५,६,७ आह्निकानि

कालावधिः- होराद्वयम्

पूर्णाङ्कः- ५०

A) यथेष्टं दशप्रश्नाः समाधेयाः।

1. सिद्धः प्लुतः स्वरसन्धिषु इति कथं ज्ञायते?
2. इदूतौ सप्तम्यर्थे इत्यर्थे ग्रहणेन किं ज्ञाप्यते?
3. मात्प्रगृह्यसंज्ञायाम् ईत्वस्य असिद्धत्वात् किं प्राप्नोति?
4. काशे कुशे इत्यादौ 'शे' इत्यनेन कुतो न प्रगृह्यम्?
5. निपात् एकाजनाङ् इत्यत्र एकग्रहणेन किं ज्ञाप्यते?
6. ओत् इत्यस्य उदाहरणं किम्?
7. एकाधिकायाः संख्यायाः संख्येत्येषः सम्प्रत्ययः कुतः न प्राप्नोति?
8. वतिं विनापि अतिदेशो गम्यते यथा?
9. सर्वादीनि सर्वनामानि इत्यत्र कः समासः?
10. सर्वनाम इत्यत्र णत्वं केन प्राप्नोति?
11. न बहुव्रीहौ इत्यत्र गोनर्दीयस्तु किम् आह?
12. सर्वनाम इत्यस्य अन्वर्थसंज्ञात्वं कथम्?

B) यथेष्टं पञ्च समाधत्त।

1. ईदाद्यन्तं द्विवचनान्तमिति चेल्लुकि प्रतिषेध इति वार्तिकं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
2. आश्रयात्सिद्धत्वं यथा रोरुत्वे इति वार्तिकं व्याख्यात।
3. घुसंज्ञायां प्रकृतिग्रहणं शिद्धिकारार्थं वार्तिकं निरूपयत।
4. दीङ् प्रतिषेधः स्थाघ्वोरित्वे इति वार्तिकं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
5. इतरथा ह्यसंप्रत्ययोऽकृतिमत्त्वाद्यथा लोके इति वार्तिकं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
6. सर्वनामसंज्ञायां निपातनाण्णत्वाभावः इति वार्तिकं प्रतिपादयत।

7. विभाषा दिक्समाषे बहुव्रीहौ इति सूत्रं यथाग्रन्थं व्याख्यात।

C) स. यथेष्टं प्रश्नत्रयं समाधत्त।

1. ईदूदेद् इत्यत्रस्थ चतुरपक्षान् उद्भाव्य सिद्धान्तपक्षं लिखत।
2. अदसो मात् इत्यत्रस्थ विप्रतिषेधाद्वा इति वार्तिकं निरूपयत।
3. वचनाद्यत्र दीर्घत्वं तत्रापि सरसी.....इति श्लोकवार्तिकं व्याख्यात।
4. तत्र व्यपदेशिवद्वक्तव्यम् इति वार्तिकं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
5. उभस्य सर्वनामत्वेऽकजर्थः इति वार्तिकं प्रतिपादयत।

D) द. अन्यतरं समाधत्त।

1. निपात एकाजनाङ् इति सूत्रं यथाभाष्यं प्रतिपादयत।
2. संज्ञोपसर्जनप्रतिषेधः इति वार्तिकं यथाग्रन्थं व्याख्यात।

SK-255 परिभाषेन्दुशेखरे 1-50 परिभाषा:

कालावधि: - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) नीचैः दत्तेषु यथेच्छं दश प्रश्नान् उत्तरत।

1x10=10

1. अन्तरङ्गत्वं नाम किम् ?
2. नानुबन्धकृतमसारूप्यमित्यस्य ज्ञापकं किम् ?
3. संख्याया अतिशदन्तायाः इति निषेधः कस्य ज्ञापकः ?
4. निर्दिश्यमानपरिभाषा अवयवषष्ठीविषये प्रवर्तते नवा ?
5. गुणतः आन्तर्यस्योदाहरणं किम् ?
6. अर्थवत्परिभाषा वर्णग्रहणे प्रवर्तते नवा ?
7. भाव्यमानेन सवर्णानां ग्रहणं भवति नवा ?
8. दिव उत् इत्यत्र तपरकरणं कस्य ज्ञापकम् ?
9. यस्मिन्चिधिस्तदादावल्ग्रहणे इत्यस्याः निमित्तं किम् ?
10. पूर्वात्परस्य बलवत्त्वे प्रमाणं किम् ?
11. असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे इत्यस्या अर्थः कः ?
12. अन्तरङ्गपरिभाषायाः लिङ्गं किम् ?

B) अधोलिखितेषु यथारुचि पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. अनुबन्धानाम् एकान्तत्वं यथाग्रन्थं साधयन्तु।
2. यदागमपरिभाषायाः अनित्यत्वं सप्रमाणं लिखन्तु।
3. यदागमपरिभाषया बोधिते निर्दिश्यमानत्वं भवति नवेति निरूपयत।
4. प्रकृतिवदनुकरणं भवति इति परिभाषां वर्णयत।
5. परान्नित्यं बलवत् इति परिभाषां प्रकाशयत।
6. अनुबन्धकृतमनेकालत्वं भवति नवेति प्रतिपादयत।

7. नानुबन्धकृतमनेजन्तत्वमिति परिभाषां व्याकुरुत।

C) अत्र यथाच्छन्दं त्रयः समाधेयाः।

5x3 = 15

1. अनेकान्ताः अनुबन्धाः इति परिभाषां प्रतिपादयत।
2. अर्थवद् ग्रहणे नानर्थकस्य ग्रहणम् इति परिभाषां प्रकाशयत।
3. संज्ञाविधौ प्रत्ययग्रहणे तदन्तग्रहणं नास्ति इति परिभाषां वर्णयत।
4. अर्थनिमित्तकस्य बहिरङ्गस्याश्रयणं क्रियते नवेति विशदयत।
5. कार्यकालं संख्यापरिभाषम् इति परिभाषां निरूपयत।

D) निम्नलिखितेषु अनुप्रियमेकम् अनुबध्नीत।

10x1 = 10

1. यथोद्देशं संज्ञापरिभाषम् इति परिभाषां यथाग्रन्थं व्याकुर्वन्तु।
2. कार्यमनुभवन् हि कार्यो निमित्ततया नाश्रीयते इति परिभाषां व्याकुरुत।

SK-265 लघुशब्देन्दुशेखरे आदितः न पदान्तयावद्भागः

कालावधिः- होराद्वयम्

पूर्णाङ्कः- ५०

A) यथेष्टं दशप्रश्नाः समाधेयाः।

1. रामतः इत्यत्र तसिल् प्रत्ययः केन?
2. अइउण् इत्यादीनां कीदृशं सूत्रत्वम्?
3. उपजीव्यविरोधाद् न सन्धिकार्यमिति कस्य मतम्?
4. अनुबन्धानां कर्ता कः?
5. प्रकल्प्य इत्यस्य नागेशमते कोऽर्थः?
6. उद्देशश्च प्रातिपदिकानां नोपदेशः इति क्व सूत्रभाष्ये उक्तम्?
7. अतन्त्रमित्यस्य कोऽर्थः अत्र ग्रन्थे उक्तः?
8. यजुष्येकेषाम् इति निर्देशात् किं ज्ञायते?
9. भाव्यमानेन सवर्णानां ग्रहणं न इति परिभाषायाः ज्ञापकं किम्?
10. भूवादयो इत्यत्र भवादयः इत्यनेन कस्य व्यावृत्तिः?
11. इको गुणवृद्धी इति परिभाषायाः प्रवृत्तौ लिङ्गं किम्?
12. अत्र मते अनल्विधौ इत्यस्य कोऽर्थः?

B) यथेष्टं पञ्च समाधत्त।

1. उपजीव्यविरोधाद् न सन्धि इति कस्य मतम्?
2. पूर्वं हि अपवादा अभिनिविशन्ते पश्चादुत्सर्गाः इत्यस्य
3. आशयं लिखत।
4. आदिरन्त्येन सूत्रं यथाग्रन्थं व्याख्यात।
5. ऊकाल सूत्रे कालग्रहणस्य प्रयोजनं यथाग्रन्थं लिखत।
6. भूवादयः इति सूत्रस्य दलप्रयोजनं यथाग्रन्थं लिखत।

7. मिदचोऽन्त्यात् पर इति सूत्रं व्याख्यात।

8. तुल्यास्य सूत्रस्य दलसार्थक्यं लिखत।

C) यथेष्टं प्रश्नत्रयं समाधत्त।

1. र प्रत्यहारं निरूप्य खण्डयत।

2. अन्योन्याश्रयस्य परिहारं यथाग्रन्थं लिखत।

3. अनुबन्धानाम् एकान्तत्वं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।

4. पूर्वत्रासिद्धं सूत्रं यथाग्रन्थं निरूपयत।

5. वृद्धिरादेच् इति सूत्रं यथाग्रन्थं व्याख्यात।

D) अन्यतरं समाधत्त।

1. उपदेशपदार्थः कः?

2. अणुदित्सूत्रं यथाग्रन्थं लिखत।

SK-267 लघुशब्देन्दुशेखरे कारकप्रकरणम्

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) नीचैः दत्तेषु यथेच्छं दश प्रश्नान् उत्तरत।

1x10=10

1. ईप्सितत्वं किम्?
2. धातोः के पञ्चार्थाः?
3. साहित्यं नाम किम्?
4. याचेरर्थः कः?
5. सर्वकर्मविहितद्वितीयादीनां कोऽर्थः?
6. नागेशभट्टानुसारं प्रातिपदिकार्थः कः?
7. वारयतेरर्थः कः?
8. कर्तृतृतीयार्थः कः?
9. हेतुश्च कः?
10. घटात् एकः इति साधुः असाधुः वा?
11. अलं श्रमेण इत्यत्र केन सूत्रेण तृतीया?
12. संयोगसम्बन्धावच्छिन्नाधारस्य शेषत्वेन विवक्षा भवति नवा?

B) अधोलिखितेषु यथारुचि पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. गां दोग्धि पयः इति वाक्यस्य प्रक्रियां यथाग्रन्थं लिखन्तु।
2. तमस्य फलं तु अग्नेर्माणवकं वारयति इति ग्रन्थस्याशयं प्रकाशयन्तु।
3. वारणार्थानामीप्सितः इति सूत्रस्य व्याख्या कार्या।
4. स्तोत्रं पाकः इत्यादौ कृद्योगषष्ठी, समासश्च कुतो नेति लिखत।
5. मन्यकर्मण्यनादरे इति सूत्रस्य यथाग्रन्थं व्याख्या विधेया।
6. कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानमिति सूत्रस्य व्याख्या कार्या।

7. नागेशभट्टमतेन परिमाणग्रहणस्य सार्थक्यं प्रतिपादयन्तु।

C) अत्र यथाच्छन्दं त्रयः समाधेयाः।

5x3=15

1. कारके इति सूत्रस्य यथाग्रन्थं तात्पर्यं प्रकाशयन्तु।
2. येनाङ्गविकारः इति सूत्रस्य यथाग्रन्थं व्याख्यां प्रतिपादयन्तु।
3. तथायुक्तं चानीप्सितमिति सूत्रस्य व्याख्या कार्या।
4. गत्यर्थकर्मणि द्वितीयाचतुर्थ्यो चेष्टायामनध्वनि इत्यस्याशयं लिखत।
5. षष्ठी शेषे इति सूत्रं यथाग्रन्थं प्रकाशयन्तु।

D) निम्नलिखितेषु अनुप्रियमेकम् अनुबध्नीत।

10x1=10

1. ध्रुवमपायेऽपादानम् इति सूत्रं प्रतिपादयत।
2. साधकतमं करणम् इति सूत्रं प्रतिपादयत।

SK-273 वैयाकरणभूषणसारः

समयावधि:-होराद्वयम्

सत्रम् ६

पूर्णाङ्काः-५०

A) पञ्चदश समाधेयाः

२ x १५ = ३०

1. सिद्धान्ते किं नामाव्ययीभावत्वम्?
2. जहत्स्वार्था इत्यत्र विग्रहः कः?
3. पदे शक्ततावच्छेदकत्वं कस्य भवति?
4. विशिष्टवाक्यार्थनिरूपितशक्तिग्रहानन्तरं प्रत्येकं पदे शक्तिग्रहः कथम्?
5. वाक्यशक्तेः अस्वीकारे का आपत्तिः?
6. जातिः केन सम्बन्धेन पदनिष्ठवाचकताया अवच्छेदिका?
7. शक्तिभ्रमादपि अपभ्रंशेभ्यः बोधः न स्यात् कुतः?
8. असर्वः इत्यत्र कथं सर्वनामता सिद्ध्यति?
9. संकेतः शाब्दबोधे कुतो न स्वरूपेण हेतुः? संकेतः शाब्दबोधे कुतो न स्वरूपेण हेतुः?
10. अभावस्य विशेषणत्वस्वीकारे अत्वं भवसि इत्यत्र युष्मत्सामानाधिकरण्यं कथमुपपन्नम्?
11. स्फोटशब्देनैव सकलविधस्फोटग्रहणसम्भवे कारिकायां वाक्यग्रहणम् किमर्थम्?
12. पचति इत्यादौ लकारम् अविदुषः अपि बोधात् कस्य न वाचकत्वम्?
13. नैयायिकमीमांसकादीनां मते किं नाम साधुत्वम्?
14. मीमांसकैः पदेषु कस्य वाचकत्वं स्वीकृतमस्ति उत न?
15. द्वयी सृष्टिः इत्यत्र प्रमाणीभूता श्रुतिः का?

B) द्वे समाधत्त

५ x २ = १०

1. अषष्ठ्यर्थबहुव्रीहौ व्युत्पत्त्यन्तरकल्पना इति कारिकां व्याख्यात।
2. नञर्थं विस्तारयत।

C) यथाभीष्टम् एकस्मिन् विषये निबन्धं रचयत

१० x १ = १०

1. समासे भिन्ना शक्ति।

2. स्फोटभेदाः

SK-281 वाक्यपदीयम्

समयावधि: - घण्टाद्वयम्

सत्रम् -9

पूर्णाङ्काः - 50

A) द्वादशप्रश्नेषु दशप्रश्नाः समाधेयाः-

10x1 = 10

1. ब्रह्मणः प्राप्त्युपायः कः ?
2. शब्दार्थसम्बन्धः कीदृशः ?
 - a. शब्दस्य भेदद्वयं किम् ?
3. हरिमते मणिरूप्यादिविज्ञानं तद्विदां केन प्रमाणेन ?
4. तेजसः द्वे शक्ती के ?
5. व्यक्तिः संज्ञा इति पक्षे कथं जातिः प्रतिपद्यते ?
6. विषयस्य संस्कारः इत्यस्योदाहरणं किम् ?
7. शब्दः केषां परिणमः ?
8. कः अपभ्रंशः ?
9. असाधवः कुतः साक्षादवाचकाः ?
10. केषां साधुरवाचकाः ?
11. दैवी वाग् कैः व्यवकीर्णा ?

B) सप्तसु पञ्चानां सप्रसङ्गं व्याख्यां लिखत-

5x3 = 15

1. एकमेव यदाम्नातं भिन्नं शक्तिव्यपाश्रयात्।
अपृथक्त्वेऽपि शक्तिभ्यः पृथक्त्वेनेव वर्तते॥
2. विधातुस्तस्य लोकानामङ्गोपाङ्गनिबन्धनाः।
विद्याभेदाः प्रतायन्ते ज्ञानसंस्कारहेतवः॥
3. आसन्नं ब्रह्मणः तस्य तपसामुत्तमं तपः।
प्रथमं च्छन्दसामङ्गमाहुर्व्याकरणं बुधाः॥

4. यो य उच्चार्यते शब्दो नियतं न स कार्यभाक्।
अन्यप्रत्यायने शक्तिर्न तस्य प्रतिबध्यते॥
5. अत्यन्तमतथाभूते निमित्ते श्रुत्युपाश्रयात्।
दृश्यतेलातचक्रादौ वस्त्वाकारनिरूपणा॥
6. सतोविवक्षा पारार्थ्यं व्यक्तिर्र्थस्य लैङ्गिकी।
इति न्यायो बहुविधस्तर्केण प्रविभज्यते॥
7. कायवाग्बुद्धिविषया ये मलाः समवस्थिताः।
चिकित्सालक्षणाध्यात्मशास्त्रैस्तेषां विशुद्ध्यः॥

C) पञ्चसु त्रयाणां समाधानं कुरुत-

3x5=15

1. अभ्यासादृष्टयोः प्रामाण्यम्।
2. शब्दार्थयोः भेदद्वयम्।
3. स्वं रूपमित्यस्य जातिव्यक्तिभेदेन व्याख्यानम्।
4. अणोः शब्दत्वेन परिणामः।
5. अपभ्रंशस्य साक्षाद्वाचकत्वम्।

D) द्वयोः एकस्य समाधानं कुरुत-

1x10=10

1. अष्टौ पदार्थाः।
2. अपभ्रंशविचारः।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 1

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. धर्मलक्षणे प्रयोजनवत् इति दलस्य प्रयोजनं किम्?
2. अवान्तरप्रकरणं किम्?
3. परिसङ्ख्यायाः दोषत्रयं निरूपयत।
4. आर्थीभावनामंशत्रयोपेतां वर्णयत

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. विधिसामान्यलक्षणं सोदाहरणं निरूपयत।
2. अग्निहोत्रे अग्निदेवताप्रापकं शास्त्रान्तरं किमिति निरूपयत।
3. प्रयोगविधिस्वरूपं वर्णयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. भावनास्वरूपं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 2

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. सौत्रात्थसंग्रहधर्मलक्षणयोः विरोधं परिहरत?
2. समाख्या का? निरूपयत?
3. उद्भित्-शब्दस्य नामधेयत्वं कथम्।
4. विधिलक्षणं सोदाहरणं लिखत

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. श्रुतिप्रमाणं सप्रपञ्चं निरूपयत।
2. उत्पत्तिशिष्टगुणबलीयत्वं नामधेयस्य निमित्तान्तरं नास्तीति निरूपयत।
3. पाठक्रमं निरूपयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. सोमेन यजेत इत्यत्र मत्वर्थलक्षणा ।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 3

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. भावनासामान्यलक्षणं विवृणुत।
2. सन्निपत्योपकारकाणि सोदाहरणं निरूपयत?
3. मत्वर्थलक्षणाभयात् कथं नामधेयत्वम्।
4. दध्ना जुहोति इत्यस्य विधित्वं कथम्?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. श्रुतिः लिङ्गादिभ्यः प्रबला। सोदाहरणं निरूपयत।
2. तस्य व्रतमिति बाधकं निरूपयत ।
3. स्थानक्रमः कः? सोदाहरणं वर्णयत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. विधिभेदान् सोदाहरणं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 4

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. शाब्दीभावनायाः तथाविधव्यवहारहेतुः कः?
2. प्रयोगविधिः कथं प्रयोगप्राशुभावत्वं बोधयति ?
3. वाक्यभेदभयात् कथं नामधेयत्वम्।
4. विशिष्टविधिः कः? सोदाहरणं दर्शयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. लिङ्गस्वरूपं विवृणुत।
2. विकल्पप्रसक्तिः इति बाधकं निरूपयत ।
3. मुख्यक्रमलक्षणं सोदाहरणं वर्णयत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. विनियोगविधिसहकारिभूतानि श्रुत्यादि षड्प्रमाणानि संक्षेपेण विवृणुत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 5

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. शाब्दीभावनायाः साधनाकांक्षायां कस्यान्वयः? कथञ्च?
2. प्रयोगविधिः क्रमं कथं बोधयति ?
3. तत्प्रख्यशास्त्रेण कथं नामधेयत्वम्।
4. ज्योतिष्टोमेन स्वर्गकामो यजेत इत्यस्य उभयविधित्वं कुतो न?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. प्रकरणं सप्रपञ्चं निरूपयत।
2. प्रतिषिध्यमानस्य अनर्थहेतुत्वं यथाग्रन्थं निरूपयत।
3. प्रवृत्तिक्रमः कः?

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. प्रयोगविधिसहकारकानि श्रुत्यादि षड्प्रमाणानि संक्षेपेण विवृणुत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 6

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. आर्थीभावनामंशत्रयोपेतां वर्णयत
2. क्रमविधायकश्रुतिप्रमाणं सोदाहरणं निरूपयत ?
3. तद्व्यपदेशेन कथं नामधेयत्वम्।
4. उत्पत्तिविधिः कः? सोदाहरणं निरूपयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. स्थानप्रमाणं वर्णयत।
2. अर्थवादभेदान् वर्णयत।
3. अधिकारविधिः कः? सप्रपञ्चं निरूपयत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. नञर्थस्य प्रत्ययार्थान्वये बाधकद्वयं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 7

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. विधिलक्षणं सोदाहरणं लिखत
2. अर्थक्रमलक्षणं सोदाहरणं निरूपयत?
3. नञ्स्वभावः कः? सोदाहरणं निरूपयत।
4. संख्यायाः भावनाङ्गत्वं निरूपयत।

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. सन्दंशम् उदाहरणपूर्वकं विवृणुत।
2. अर्थसङ्ग्रहोक्तं धर्मलक्षणं विवृणुत ।
3. मन्त्रस्वरूपं वर्णयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. नामधेयनिमित्तानि वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 8

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. दध्ना जुहोति इत्यस्य विधित्वं कथम्?
2. मन्त्रपाठस्य बलवत्त्वं कथम् ?
3. नञर्थस्य शाब्दिभावनायामेवान्वयः कथमिति निरूपयत।
4. द्वितीयाविभक्तिश्रुत्युदाहरणं विवृणुत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. यागाङ्गानि सभेदं निरूपयत।
2. शाब्दीभावनायाः अंशत्रयं विवृणुत ।
3. नियमापूर्वविध्योः स्वरूपं सोदाहरणं वर्णयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. अपूर्वनियमपरिसङ्ख्याविधिभेदान् सोदाहरणं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 9

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. विशिष्टविधिः कः? सोदाहरणं दर्शयत?
2. साद्यस्के त्रयाणां पशुयागानां सवनीयस्थाने अनुष्ठानं कथं प्राप्तमिति वदत।
3. पर्युदासोपसंहारयोः भेदं निरूपयत।
4. लिङ्गस्य वाक्यात् प्राबल्यं सोदाहरणं निरूपयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. आरादुपकारकाणां स्वरूपं वर्णयत।
2. आर्थीभावना ।
3. परिसङ्ख्याविधेः स्वरूपं सोदाहरणं प्रतिपादयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. भावनास्वरूपं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 10

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. ज्योतिष्टोमेन स्वर्गकामो यजेत इत्यस्य उभयविधित्वं कुतो न?
2. मुख्यक्रमः पाठक्रमाद्दुर्बलः। कथम् ?
3. विकल्पप्रसक्तावपि क्वचित् प्रतिषेधाश्रयणं कथम्।
4. वाक्यं सोदाहरणं निरूपयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. प्रयोगविधिस्वरूपं वर्णयत।
2. विधिसामान्यलक्षणं सोदाहरणं निरूपयत।
3. अग्निहोतृ अग्निदेवताप्रापकं शास्त्रान्तरं किमिति निरूपयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. नञ्घटितवाक्यस्य निवर्तनार्थत्वं प्रतिपादयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 11

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. उत्पत्तिविधिः कः? सोदाहरणं निरूपयत?
2. मुख्यक्रमस्य प्रवृत्तिक्रमापेक्षया बलवत्त्वं निरूपयत।
3. अर्थवादः कथं प्राशस्त्यनिन्दान्यतरार्थबोधकः भवति ?
4. प्रकृतिविकृती कौ?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. पाठक्रमं निरूपयत।
2. श्रुतिप्रमाणं सप्रपञ्चं निरूपयत।
3. उत्पत्तिशिष्टगुणबलीयत्वं नामधेयस्य निमित्तान्तरं नास्तीति निरूपयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. शाब्दीभावना।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 12

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. संख्यायाः भावनाङ्गत्वं निरूपयत।
2. नित्यनैमित्तिककाम्यानां फलस्वाम्यं वर्णयत ।
3. अर्थवादस्य भेदद्वयं वर्णयत।
4. प्रकरणं सोदाहरणं निरूपयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. स्थानक्रमः कः? सोदाहरणं वर्णयत ।
2. श्रुतिः लिङ्गादिभ्यः प्रबला। सोदाहरणं निरूपयत।
3. तस्य व्रतमिति बाधकं निरूपयत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. नामधेयनिमित्तानि वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 13

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. द्वितीयाविभक्तिश्रुत्युदाहरणं विवृणुत?
2. अश्रुतपुरुषविशेषणत्वस्याप्यधिकारिविशेषणत्वस्योदाहरणानि वर्णयत।
3. अर्थवादत्रैविध्यं सोदाहरणं निरूपयत?
4. महाप्रकरणं नाम किम्?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. मुख्यक्रमलक्षणं सोदाहरणं वर्णयत ।
2. लिङ्गस्वरूपं विवृणुत।
3. विकल्पप्रसक्तिः इति बाधकं निरूपयत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. नञ्घटितवाक्यस्य निवर्तनार्थत्वं प्रतिपादयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 14

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. लिङ्गस्य वाक्यात् प्राबल्यं सोदाहरणं निरूपयत?
2. मन्त्राणां दृष्टार्थकत्वं प्रतिपादयत।
3. धर्मलक्षणे प्रयोजनवत् इति दलस्य प्रयोजनं किम्?
4. अवान्तरप्रकरणं किम्?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. प्रवृत्तिक्रमः कः?
2. प्रकरणं सप्रपञ्चं निरूपयत।
3. प्रतिषिध्यमानस्य अनर्थहेतुत्वं यथाग्रन्थं निरूपयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. विनियोगविधिसहकारिभूतानि श्रुत्यादि षड्प्रमाणानि संक्षेपेण विवृणुत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 15

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. वाक्यं सोदाहरणं निरूपयत?
2. अपूर्वविधिः कः ? सोदाहरणं निरूपयत।
3. सौत्रात्थसंग्रहधर्मलक्षणयोः विरोधं परिहरत?
4. समाख्या का? निरूपयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. अधिकारविधिः कः? सप्रपञ्चं निरूपयत ।
2. स्थानप्रमाणं वर्णयत।
3. अर्थवादभेदान् वर्णयत।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. अपूर्वनियमपरिसङ्ख्याविधिभेदान् सोदाहरणं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 16

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. प्रकृतिविकृती कौ?
2. नियमविधिः कः ? सोदाहरणं निरूपयत।
3. भावनासामान्यलक्षणं विवृणुत।
4. सन्निपत्योपकारकाणि सोदाहरणं निरूपयत?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. मन्त्रस्वरूपं वर्णयत।
2. सन्दंशम् उदाहरणपूर्वकं विवृणुत।
3. अर्थसङ्ग्रहोक्तं धर्मलक्षणं विवृणुत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. विधिभेदान् सोदाहरणं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 17

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. प्रकरणं सोदाहरणं निरूपयत?
2. पञ्च पञ्चनखाः भक्ष्याः इत्यत्र कः विधिः कथञ्चेति निरूपयत।
3. शाब्दीभावनायाः तथाविधव्यवहारहेतुः कः?
4. प्रयोगविधिः कथं प्रयोगप्राशुभावत्वं बोधयति ?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. नियमापूर्वविध्योः स्वरूपं सोदाहरणं वर्णयत।
2. यागाङ्गानि सभेदं निरूपयत।
3. शाब्दीभावनायाः अंशत्रयं विवृणुत ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. नञर्थस्य प्रत्ययार्थान्वये बाधकद्वयं वर्णयत।

SK-311 अर्थसंग्रहः

कालावधिः - होराद्वयम्

Set - 18

पूर्णाङ्काः - 50

A) लघुटिप्पणी-

4x4=16

1. महाप्रकरणं नाम किम्?
2. श्रौतीपरिसङ्ख्यां सोदाहरणं विवृणुत।
3. शाब्दीभावनायाः साधनाकांक्षायां कस्यान्वयः? कथञ्च?
4. प्रयोगविधिः क्रमं कथं बोधयति ?

B) बृहट्टिप्पणी-

3x6=18

1. परिसङ्ख्याविधेः स्वरूपं सोदाहरणं प्रतिपादयत।
2. आरादुपकारकाणां स्वरूपं वर्णयत।
3. आर्थीभावना ।

C) प्रबन्धः-

1x16=16

1. सोमेन यजेत इत्यत्र मत्वर्थलक्षणा ।

SK-341 तर्कसंग्रहन्यायबोधिनी

कालावधि:- होराद्वयम्

पूर्णाङ्कः- ५०

A) यथेष्टं दशप्रश्नाः समाधेयाः।

1. न्यायबोधिन्ः मङ्गलाचरणं लिखत।
2. के सप्तपदार्थाः?
3. के गुणाः?
4. पृथिव्याः निर्दुष्टं लक्षणं लिखत।
5. के हेत्वाभासाः?
6. पक्षसपक्षौ नाम किम्?
7. लिङ्गं कति विधम्?
8. विरुद्धहेत्वाभासस्य लक्षणं किम्?
9. गुरुत्वलक्षणं लिखत।
10. उपाधि लक्षणं लिखत।
11. अयथार्थानुभवः कति विधाः? के च ते?
12. अत्यन्ताभावो नाम किम्?

B) यथेष्टं पञ्च समाधत्त।

1. आकाशं निरूपयत।
2. स्नेहं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।
3. स्मृतिं निरूपयत।
4. करणं यथाग्रन्थं विवेचयत।
5. हेत्वाभासान् यथाग्रन्थम् उपादयत।
6. प्रत्यक्षं निरूपयत।

7. उपमानं प्रतिपादयत।

C) स. यथेष्टं प्रश्नत्रयं समाधत्त।

1. शक्तिपदार्थस्य खण्डनं कुरुत।
2. अतिव्याप्ति-अव्याप्ति-असम्भवानां निष्कृष्टलक्षणानि विलिख्य समन्वयं कुरुत।
3. रूपं यथाग्रन्थं निरूपयत।
4. पाकं निरूपयत।
5. सन्निकर्षं यथाग्रन्थं निरूपयत।
6. द. अन्यतरं समाधत्त।

D) तमसः द्रव्यत्वम् उत्पाद्य खण्डयत।

1. शब्दपरिच्छेदं यथाग्रन्थं निरूपयत।
2. शब्दपरिच्छेदं यथाग्रन्थं निरूपयत।

SK-344 न्यायसिद्धान्तमुक्तावल्यां प्रत्यक्षखण्डः, महाभाष्यपस्पशाह्निकं च

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) नीचैः दत्तेषु यथेच्छं दश प्रश्नान् उत्तरत।

1x10=10

1. अथ शब्दानुसाशनम् इत्यत्र अथपादर्थः कः?
2. वेदस्य षडङ्गानि कानि?
3. आत्मनि कति गुणाः?
4. काललक्षणं किम्?
5. वलयीकृतवासुकिः अस्य विग्रहः कः?
6. अपरत्वं किम्, परत्वं च किम्?
7. कारिकावल्याः प्रणेता कः?
8. वलयीकृतवासुकिः अस्य विग्रहः कः?
9. तेजसि कति गुणाः ?
10. दिशः लक्षणं किम्?
11. कति अन्यथासिद्धा भवन्ति?
12. मुक्तावलीग्रन्थस्य प्रणेता कः?

B) अधो लिखितेषु यथारुचि पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. कर्मलक्षणं विलिख्य, कति कर्माणि, कानि च तानि इति लिखन्तु।
2. दुष्टः शब्दः इति गौणप्रयोजनस्य तात्पर्यं लिखत।
3. रक्षा, उहः इति प्रयोजनयोः आशयं लिखत।
4. गुणलक्षणं विलिख्य तद्भेदान् लिखत।
5. कार्यसमवायिकारणतावच्छेदकतया द्रव्यत्वजातिः कथं सिध्यतीति लिखन्तु।
6. नानारूपवती मता इत्यस्य तात्पर्यं प्रकटयन्तु।

7. महाभाष्यानुसारं शब्दस्य स्वरूपं प्रतिपादयत।

C) अत्र यथाच्छन्दं त्रयः समाधेयाः।

5x3=15

1. ईश्वरवादं यथाग्रन्थं प्रकाशयन्तु।
2. जातिलक्षणं प्रतिपादयन्तु।
3. तत्र क्षितिर्गन्धहेतुः इति ग्रन्थस्याशयं प्रतिपादयन्तु।
4. तमसो द्रव्यत्वं व्युत्पाद्य यथाग्रन्थं खण्डयन्तु।
5. रसस्पर्शौ जले मधुरशीतलौ इत्यस्याशयं प्रतिपादयन्तु।

D) निम्नलिखितेषु अनुप्रियमेकम् अनुबन्धीत।

10x1=10

1. यथाग्रन्थं मङ्गलवादं प्रतिपादयन्तु।
2. असमवायिकारणलक्षणं प्रतिपादयन्तु।

SK-370 व्युत्पत्तिवादे प्रथमाकारके अभेदान्वयभागः

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) नीचैः दत्तेषु यथेच्छं दश प्रश्नान् उत्तरत।

1x10=10

1. एकत्वलक्षणे साजात्यं केन रूपेण ग्राह्यम्?
2. एकत्वं किम्?
3. सः सः इत्यत्र तत्पदस्य कः अर्थः?
4. व्युत्पत्तिवादशब्दस्य कोऽर्थः?
5. पितरो देवताः इत्यत्र कथम्भूतं देवतात्वम्?
6. समानविभक्तिकत्वलक्षणे समानानुपूर्वीकत्वरूपेण साजात्यग्रहणे को दोषः?
7. तद्विशिष्टे अधिकरणे तदधिकरणतया तदन्वयः स्वीक्रियते नवेति? ?
8. संसर्गः संसर्गमर्यादया भासते इत्यत्र भासधातोः तेप्रत्ययस्य च अर्थः कः?
9. अभेदः यदि भेदत्वावच्छिन्नाभावः तदा को दोषः?
10. सम्पन्नो व्रीहिरित्यादौ एकत्वस्य व्रीहौ केन सम्बन्धेनान्वयः?
11. समानविभक्तिकत्वं किम्?
12. सम्पन्नो व्रीहिरित्यादौ एकत्वस्य व्रीहौ केन सम्बन्धेनान्वयः?

B) अधोलिखितेषु यथारुचि पञ्च समाधत्त।

3x5=15

1. अभेदान्वयबोधश्च विरूपोपस्थितयोरेवेति ग्रन्थस्याशयं प्रतिपादयत।
2. वेदाः प्रमाणम् इत्यत्र कथं विरुद्धवचनकत्वस्य साधुत्वमिति लिखन्तु।
3. नीलो घटाः इत्यस्यासाधुत्वम्, शतं ब्राह्मणाः इत्यस्य साधुत्वं च प्रतिपाद्यताम्।
4. समानविभक्तिकत्वं परिष्कुर्वन्तु।
5. समासव्यासस्थलीयाकाङ्क्षाज्ञानयोः परस्परबोधे कथं न व्यभिचारः इति प्रतिपादयत।
6. समानवचनकत्वनियमः कुत्रेति यथाग्रन्थं लिखन्तु।

7. भूयते इत्यादिभावस्थले औत्सर्गिकमेकवचनं यथा भवति तद्वत् सम्पन्नो ग्रीहिरित्यादौ
एकवचनोपपत्तिः भवितुमर्हति नवेति लिखन्तु।

C) अत्र यथाच्छन्दं त्रयः समाधेयाः।

5x3=15

1. शाब्दबोधे चैकपदार्थेऽपरपदार्थस्य संसर्गः संसर्गमर्यादया भासते इत्यस्य तात्पर्यं वर्णयन्तु।
2. राज्ञः पुरुषः इत्यत्र कथं न अभेदान्वयबोधः इति प्रतिपादयत।
3. दण्डवान् दण्डवान् इत्यत्र शाब्दबोधवारणाय कथम्भूतं पृथक् कारणत्वं कल्पनीयम् इति प्रतिपादयत।
4. अथ नीलो घटः, नीलघटः इत्यादिद्विविधबोधसाधारणं
स्वोत्तरसुपदभिन्नपदानुत्तरत्वविशिष्ट-स्वोत्तरत्वादिरूपस्वाव्यवहितोत्तरत्वसम्बन्धेन
नीलादिपदवत्स्वन्तघटादिपदत्वमेव तथास्तु इत्यस्य तात्पर्यं लिखन्तु।
5. यत्तु समासव्याससाधारणं विशेषणपदस्य विशेष्यवाचकपदाप्रकृतिकविभक्त्यप्रकृतित्वरूपं
विरुद्धविभक्तिराहित्यमेव तादृशान्वयबोधौपयिकाकाङ्क्षा इति मतमुपस्थाप्य खण्डयन्तु।

D) निम्नलिखितेषु अनुप्रियमेकम् अनुबध्नीत।

10x1=10

1. व्युत्पत्तिवादारम्भस्य कारणं प्रतिपादयन्तु।
2. अभेदश्च प्रातिपदिकार्थे स्वसमानविभक्तिकेन स्वाव्यवहितपूर्ववर्तिना च
पदेनोपस्थापितस्यैव संसर्गमर्यादया भासते इति ग्रन्थस्य तात्पर्यं प्रतिपादयन्तु।

SK-411 रघुवंशे प्रथमसर्गः

समयः-होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः-५०

A) यथेच्छं दश प्रश्नाः समाधेयाः।

1x10=10

1. रघुवंशस्य प्रसिद्धा टीका का?
2. कविः किमर्थं पार्वतीपरमेश्वरौ वन्दे?
3. रघुवंशीयाः किमर्थं मितभाषिणः?
4. आगमशब्दस्यार्थः कः?
5. स प्रजानां पिता किमर्थम्?
6. काभ्यां दिलीपः कलत्रवान्?
7. दिलीपपत्नी कस्मिन् वंशे अजायत?
8. पुरुषायुः कियत्परिमाणकम्?
9. अग्नेः पत्नी का?
10. तपस्विनः सायं किम् आहूतवन्तः?
11. अभिख्याशब्दस्य कः अर्थः?
12. कमभ्यर्च तौ दम्पती वशिष्ठस्य आश्रमं जग्मतुः?

B) यथाकामं षट् श्लोकान् प्रपूर्य व्याख्यात।

5x6=30

1. क्व सूर्यप्रभवो वंशः.....।
2. शैशवेऽभ्यस्तविद्यानाम्.....।
3. वन्यवृत्तिरिमां शशवत्.....।
4. सेकान्ते मुनिकन्याभिः.....।
5. निर्दिष्टां कुलपतिना स।
6. भीमकान्तैः नृपगुणैः.....।

7. पुरा शक्रमुपस्थाय.....।

C) एकं प्रतिपादयत।

10x1=10

1. दिलीपदम्पतीकृतवसिष्ठाश्रमप्रयाणवर्णनम्।

2. सुरभिशापवृत्तान्तः।

SK-413 अभिज्ञानशाकुन्तलम्।

कालावधि: - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

D) एकेन पदेन वाक्येन वा उत्तरत।

1 x 15 = 15

1. केषाम् अन्तःकरणवृत्तयः प्रमाणम्?
2. दुष्यन्तः किमर्थं वनं गतः?
3. सुलभकोपो महर्षिः कः?
4. शकुन्तलायाः माता का?
5. नटी कम् ऋतुमधिकृत्य गीतवती?
6. शकुन्तलायाः प्रेमलेखस्य पत्रं किमासीत्?
7. कन्या नाम कीदृशः अर्थः?
8. हरिणः कुत्र बहुतरं प्रयाति?
9. करभकः कः?
10. कण्वाश्रमः कस्याः नद्याः तीरे आसीत्?
11. का वल्कलेनापि शोभते?
12. उभयप्रार्थना किं कुरुते?
13. नवमालिकायाः नामधेयं किम्?
14. काः कुलस्याधयः?
15. आरण्यकाः तपसः कतमं भागं राज्ञे ददति?
16. शकुन्तला गर्भवतीति कण्वः कथं ज्ञातवान्?
17. ईशस्य कति तनवः?
18. कण्वः किमर्थं सोमतीर्थं गतवान्?

E) पंच समासेन विवृणुत।

3 x 5 = 15

1. धावन्तं मृगं वर्णयत।
2. प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः, व्याख्यात।
3. शकुन्तलापीडकं भ्रमरं वर्णयत।
4. कण्वकृतं वधूधर्मोपदेशं निरूपयत।
5. सरसिजमनुविद्धमित्यादि श्लोकार्थं वर्णयत।
6. शकुन्तलाजन्मवृत्तान्तं निरूपयत।
7. तपोवनसूचकानि चिह्नानि वर्णयत।
8. मृगयायाः फलानि व्याख्यात।

F) द्वयं विशदयत।

5 x 2 = 10

1. शकुन्तलायाः लावण्यं नाटकरीत्या वर्णयत।
2. शाकुन्तलस्य मंगलश्लोकं व्याख्यात।
3. कालिदासस्य देशकालकृतिविषये लिखत।
4. शकुन्तलानिर्गमने कण्वस्य दुःखं प्रकाशयत।

G) एकं प्रपंचयत।

1 x 10 = 10

1. चतुर्थांकस्य कथासारं संगृहीत।
2. कण्वोक्तानि शकुन्तलासान्त्वनवचनानि विवृणुत।

SK-441 साहित्यदर्पणः

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) एकेन पदेन वाक्येन वा उत्तरत।

1 x 15 = 15

1. काव्यालापाः कस्य अंशाः?
2. नञः कति अर्थाः ?
3. का नाम योग्यता ?
4. वाक्योच्चयः किं भवति ?
5. त्रिविधाः अर्थाः के?
6. रसशब्दस्य निर्वचनं कथम्?
7. त्रिष्टुप् छन्दसि प्रतिपादं कति वर्णाः ?
8. का मुख्या वृत्ति?
9. मम्मटोक्तं काव्यलक्षणं किम्?
10. विधेयाविमर्शस्य लक्षणं किम्?
11. कुशलपदस्य व्युत्पत्तिः कथम्?
12. कीदृशी ईश्वरेच्छा संकेतः?
13. संयोगस्य किमुदाहरणम्?
14. चन्द्रशेखरसन्धिविग्रहिकः कः?
15. अलङ्कारशास्त्रे कति वृत्तयः?
16. काकूलक्षणं किम्?
17. वृत्तरत्नाकरस्य कर्ता कः?
18. कति स्थायिभावाः सन्ति?

B) समासेन पंच विवृणुत।

3 x 5=15

1. पदलक्षणं निरूपयत।
2. मङ्गलश्लोकं व्याख्यात।
3. सर्वान् अभिधानियामकान् लिखत।
4. दुर्गालङ्कितविग्रह इत्यादि श्लोकार्थं निरूपयत।
5. सारोपालक्षणां निरूपयत।
6. धर्मार्थकाममोक्षेषु इत्यादि कारिकार्थं वर्णयत।
7. लक्षणावृत्तेर्लक्षणं निरूपयत।
8. मालिनीवृत्तं सलक्षणोदाहरणं निरूपयत।

C) द्वयं विषदयत।

5 x 2=10

1. काव्यप्रयोजनं वर्णयत।
2. व्यंजनावृत्तिमधिकृत्य लघुप्रबन्धमारचयत।
3. शून्यं वासगृहमित्यादिश्लोके विधेयाविमर्शदोषं प्रदर्शयत।
4. शार्दूलविक्रिडितच्छन्दः सलक्षणोदाहरणम्

D) एकं प्रपंचयत।

10 x 1=10

1. मम्मटकाव्यलक्षणं खण्डयत।
2. रसमधिकृत्य लघुप्रबन्धमारचयत।

SK-451 ध्वन्यालोकः

कालावधिः - होराद्वयम्

पूर्णाङ्काः - 50

A) एकेन वाक्येन उत्तरत।

1 x 15 = 15

1. ध्वन्यालोकस्य अपरं नामधेयं किम्?
2. प्रथमे विद्वांसः के?
3. बुधैः इति बहुवचनस्य कोऽभिप्रायः?
4. अभाववादे किमर्थं परोक्षलिङ् प्रयुक्तः?
5. सुवर्णपुष्पां पृथिवीं के चिन्वन्ति?
6. अर्थगताः चारुत्वहेतवः के?
7. भ्रमधार्मिक इत्यत्र कीदृशो विधिः?
8. लोचनोक्तं प्रतिभालक्षणं किम्?
9. केन न्यायेन अलङ्कारध्वनिरुच्यते?
10. प्रायः कति महाकवयः इति गण्यन्ते?
11. व्यापारार्थं ध्वनिनिर्वचनं कथम्?
12. अभिनवगुप्तस्य गुरुः कः?
13. प्रसिद्धानि प्रस्थानानि कानि?
14. वस्तुतः को ध्वनिः काव्यात्मा?
15. सहृदयलक्षणं किम्?
16. आनन्दवर्धनस्य वेदान्तशास्त्रीयः ग्रन्थः कः?
17. घटे जीवव्यवहारः कुतो न भवति?
18. प्राचाम् आर्यगुणाः कति?

B) समासेन पंच विवृणुत।

3 x 5=15

1. विभातिलावण्यमिवाङ्गनासु, व्याख्यात।
2. प्रथमाभाववादविकल्पं विवृणुत।
3. सरस्वतीस्वादुतदर्थवस्तु इत्यादिकारिकां व्याख्यात।
4. समासोक्तौ ध्वनेः अनन्तर्भावं दर्शयत।
5. शोकः श्लोकत्वमागतः व्याख्यात।
6. वाच्ये निषेधरूपे विधिरूपं व्यङ्गं दर्शयत।
7. शिखिरिणि क्व नु इत्यादि श्लोके ध्वन्यर्थं प्रकाशयत।
8. वाच्यात् भिन्नविषयत्वेन व्यवस्थापितं व्यङ्गं प्रदर्शयत।

C) द्वयं विषदयत।

5 x 2=10

1. ध्वन्यालोकमङ्गलश्लोकं व्याख्यात।
2. गुणीभूतव्यङ्गे ध्वनेः अनन्तर्भावं साधयत।
3. भाक्तवादं निरूपयत।
4. ध्वनिलक्षणकारिकां विवृणुत।

D) एकं प्रपंचयत।

10 x 1=10

1. भ्रमधार्मिकेत्यादिश्लोकं लोचनदिशा पर्यालोचयत?
2. हरिकारिकासंवादेन ध्वनिव्यवहारं स्फुटीकुरुत।

SK-521 संस्कृतभाषाप्रवेशः

Full Marks: 50

14.01.2021

Time: 2 Hours

A) निर्दिष्टायां विभक्तौ शब्दरूपं प्रयुज्य वाक्यद्वयं रचयत।(दश प्रश्नाः समाधोयाः) 1x10

1. वाच् इति शब्दस्य तृतीया विभक्तिः। (द्वे वाक्ये रचनीये)
2. राजन् इति शब्दस्य द्वितीया विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
3. आत्मन् इति शब्दस्य षष्ठी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
4. विद्वस् इति शब्दस्य चतुर्थी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
5. जगत् इति शब्दस्य षष्ठी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
6. गो इति शब्दस्य द्वितीया विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
7. मति इति शब्दस्य सप्तमी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
8. महत् इति शब्दस्य द्वितीया विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
9. सर्वा इति शब्दस्य स्त्रीलिङ्गस्य षष्ठी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
10. इदम् इति शब्दस्य स्त्रीलिङ्गस्य सप्तमी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
11. तद् इति शब्दस्य पुंलिङ्गस्य तृतीया विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
12. किम् इति शब्दस्य नपुंसकलिङ्गस्य पञ्चमी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)
13. युष्मद् इति शब्दस्य चतुर्थी विभक्तिः। (द्वे वाक्ये)

B) यथानिर्देशं धातुरूपाणि पूर्यन्तु (द्वौ प्रश्नौ समाधोयौ)

3x2=6

1. कृ-धातोः कर्तरिप्रयोगे लोट्-लकारे आत्मनेपदीनि सर्वाणि रूपाणि, कर्मणिप्रयोगे विधिलिङि सर्वाणि रूपाणि च।
2. हु-धातोः कर्तरिप्रयोगे लोट्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि, कर्मणिप्रयोगे लङ्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि च।
3. क्री-धातोः कर्तरिप्रयोगे लोट्-लकारे सर्वाणि रूपाणि, कर्मणिप्रयोगे विधिलिङ्-लकारे

सर्वाणि रूपाणि च।

4. रुध्-धातोः कर्तरिप्रयोगे लट्-लकारे सर्वाणि रूपाणि, कर्मणिप्रयोगे लोट्लकारे सर्वाणि रूपाणि च।

C) यथानिर्देशं वाक्यानि परिवर्तयन्तु (दश प्रश्नाः समाधेयाः) 1x10=10

1. अहं भगवन्तं पूजागृहे सायम् अस्तवम्। (क्तवतुप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु। अत्र अहमिति पुंलिङ्गे)
2. त्वं वने तां नादीम् अपश्यः। (क्तवतुप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु। अत्र त्वमिति स्त्रीलिङ्गं)
3. स वणिक् शतं सुवर्णमुद्राः अस्पृशत्। (क्तवतुप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
4. अयं कृषकः ताम् अजां ग्रामम् अनयत्। (क्तवतुप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
5. ताभ्यां महिलाभ्यां बालकेभ्यः फलानि दत्तानि। (क्तवतुप्रत्ययस्य प्रयोगः कार्यः)
6. परीक्षायाः परं प्रश्नस्य उत्तराणि अहं स्मृतवान्। (लङ्-लकारस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
7. मण्डपे वयं दुर्गादेव्याः शोभनां प्रतिमां दृष्टवन्तः। (लङ्-लकारस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
8. तं बालकं पथिकः मार्गं पृष्टवान्। (लङ्-लकारस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
9. अध्यापिका अध्यापनकाले भगवद्गीतां श्रावितवति। (लङ्-लकारस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
10. विद्यालये ताभ्यां छात्राभ्यां चतस्रः कथाः पठिताः। (कर्मणि लङ्-लकारस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
11. पचन्ती मम भगिनी पुस्तकं कथं पठेत्। (विधिलिङः स्थाने कृत्यप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
12. जगतः पालनं कुर्वन् भगवान् मह्यं विद्यां दद्यात्। (विधिलिङः स्थाने कृत्यप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)
13. मन्दिरं गमिष्यन्तः भक्ताः मन्त्रजपं कुर्युः। (विधिलिङः स्थाने कृत्यप्रत्ययस्य प्रयोगं कुर्वन्तु)

D) यथाभीष्टं दशानां वाक्यानां प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत।(दश समाधेयाः) 1x10=10

1. इमौ ग्रामीणौ जनौ अस्मात् प्रदेशात् किं स्थानं गच्छतः?
2. युष्माभिः अस्य वाक्यस्य स्मरणं सर्वदा क्रियेत।
3. त्वया मम बन्धुना अयं सम्पूर्णः गृहपाठः लिख्यताम्।
4. महता विदुषा अनेन गुरुणा मम लघ्वी इयं पूजा स्वीक्रियते।
5. एतैः ब्राह्मणैः वेदपण्डितैः अग्नौ इमाः सर्वाः आहुतयः ह्यन्ते।
6. ते सर्वे विद्यार्थिनः कदापि दिने निद्रां न कुर्वन्ति।
7. बुद्धिमता पुत्रेण स्वस्य पितरौ सेव्येयाताम्।
8. अस्यां सभायां वयं वेदोच्चारणम् अकुर्म।
9. धर्माचरणेन युष्माभिः सर्वदा सुखम् अनुभूयताम्।
10. काश्चन बालिकाः पथि पुष्पाणां चयनं कुर्वन्ति।
11. हरिः श्वः वस्त्राणि क्रेष्यति।
12. मया मम सर्वे गुरवः सततम् असेव्यन्त।

E) अभीष्टानि सप्त वाक्यानि प्रतिपदं विस्तरेण व्याख्यात।(सप्त प्रश्नाः समाधेयाः) 2x7=14

[प्रश्नः - "पञ्चाशत् पशवः क्षेत्रे चरन्ति।" उत्तरम् - वाक्येऽस्मिन् पशवः इति कर्तृकारकपदम्...। क्षेत्रे इति...।...कर्मकारकपदम्...। पञ्चाशत् इति ...विशेषणम्। ...क्रियापदम्। पशवः इति ...प्रथमायां विभक्तौ... बहुवचने...।...विभक्तौ ...वचने ...। ...प्रयोगे ...लकारे ...पुरुषे ...वचने रूपम्। वाक्यमिदं ...कर्तरिप्रयोगे/कर्मणिप्रयोगे...।]

1. त्रिंशता नारीभिः ग्रन्थालये इमानि चत्वारि पुस्तकानि अपठ्यन्त।
2. एतैः मन्त्रैः ताः तिस्रः देवताः पूज्यन्ते।
3. षष्टिः बालिकाः अस्य विद्यालयस्य छात्राः सन्ति।
4. अस्माकं मुखे अहर्निशं संस्कृतभाषा विलसति।
5. तव मनसि किम् अस्ति।

6. नदीनां शतं नदीमातृके वङ्गदेशे प्रवहति।
7. अस्मिन् पुण्यदिने विदुषां विंशतिः तां पण्डितसभां गमिष्यति।
8. युष्माभिः नवभिः साधुजनैः नवतेः दरिद्राणां सेवा श्वः कर्तव्या।
9. आत्माविद्या सर्वेभ्यः संसाराद् मुक्तिं ददाति।

EN-611 English

Time: 2 hours

Marks: 50

A) 1. Read the passage and answer the following questions 2x5=10

Sri Rama faced the situation of having to go to the forest. This incident resulted in the death of Dasaratha; Lakshmana was overpowered by anger; Kausalya felt sorrow; Kaikeyi felt pleased, and Bharata, mindful of his mother's evil action, felt guilt feeling mixed with sorrow. But, Sri Rama faced the situation with equanimity. The situation is the same, but it resulted in happiness or sorrow corresponding to the state each individual's mind. It is clear from this that the true reason for happiness or sorrow is indeed the mind, which gives reality and value to our experiences.

This is the episode of a student who was learning 'Vedanta' from a 'Guru'. He prayed thus to his teacher, "Sir, whenever you go to the houses of your disciples for Bhiksha (food), you are also taking me with you. One of them wishes to give food to you, but wants to avoid me. Therefore, I do not wish to come to his house, please permit me". The Guru responded, "Indeed you must come with me to that house, in particular. Then alone will your mind get refined. You must learn to take their disrespectful behaviour as the manifestation of a mind that is affected by disease. And you must learn the practice of forgiving them." Subsequent to this advice, the situation continued to remain the same. But, the disciple's mind fully accepted the disrespectful behaviour of that host.

The situation had not changed. But, the mind that deals with it had changed. As a result, a sorrowful situation has become a pleasant one. Thus, we cannot categorise any incident to be either a happy one or a sorrowful one. On the basis of how our mind takes that incident, the incident gives us either pleasurable or sorrowful feelings.

If we employ right knowledge and properly interpret, there are no sorrowful situations at all for us. What we have to understand from this is that we need the right knowledge.

1. What were the consequences of Sri Rama's exile to the forest?
2. What is the difference between the reactions of Sri Rama and the others?
3. Name the two main characters of the episode described in the passage?

4. Why one of these characters doesn't want to accompany the other for Bhiksha?

5. Briefly mention the 'lesson' that we learn from this passage.

2. Write a letter to your friend sharing your ideas on Independence
(What do you understand by Independence? What are the features of being Independent? Is your country independent? How did she get it? What are the responsibilities of being independent?) **10x1=10**

3. Make sentences using any five words. **5x1=5**

1) stern 2) curiosity 3) awful 4) prattle 5) impulse 6) startle 7) seize 8) furnace

4. Fill in the blanks with proper prepositions. **1x5=5**

6. He has retired _____ business.
7. I am anxious _____ the result.
8. The goat lives _____ the coarsest food.
9. We stayed _____ Kolkata _____ five days.

5. Answer Question number 1 and any three other questions. **5x4=20**

Answer all the Questions briefly. (1+1+1+2)

1. DUNCAN No more that thane of Cawdor shall deceive Our bosom interest: go pronounce his present death, And with his former title greet Macbeth.

ROSS I'll see it done.

DUNCAN What he hath lost noble Macbeth hath won.

- a. Who is Macbeth?
 - b. Why is the Thane of Cawdor being punished?
 - c. What kind of a King is Duncan?
 - d. The term 'lost and won' has been repeatedly used in this play (especially first two scenes). Write a short note on its significance in the play.
2. What is Swami Vivekananda's message to the youth?
3. Write about the philosophy that the poet shares through the poem *Stopping by Woods on a Snowy evening*.

4. Give your views on Kabuliwallah's character as presented in the story *Kabuliwallah*.
5. Briefly summarize the poem *Tiger*.
6. Write a note on Uncle George's character.

EN-613 English General

Time: 2 hrs.

Full Marks: 50

A) Read the passage and answer the following questions 2x5=10

"Like teacher, like disciple. Even if a sannyasi renounces 'woman and gold' mentally, but lives with them outwardly, he cannot be a teacher of men. People will say that he enjoys 'molasses' secretly.

"Once Mahendra Kaviraj of Sinthi gave five rupees to Ramlal. I didn't know about it. When Ramlal told me about the money, I asked him, 'For whom was the money given?' He said it was for me. At first I thought that I should use it to pay what I owed for my milk, But will you believe me? I had slept only a little while when I suddenly woke up writhing with pain, as if a cat were scratching my chest. I went to Ramlal and asked him again, 'Was the money given for your aunt?' 'No', Ramlal answered. Thereupon I said to him, 'Go at once and return the money.' Ramlal gave it back the next day.

"Do you know how it looks for a sannyasi to accept money or to be attached to an object of temptation? It is as if a brahmin widow who had practised continence and lived on simple boiled rice and vegetables and milk for many years, were suddenly to accept an untouchable as her paramour. (All look stunned.)

"There was a low-caste woman named Bhagi Teli in our part of the country. She had many disciples and devotees. Finding that she, a sudra, was being saluted by people, the landlord became jealous and engaged a wicked man to tempt her. He succeeded in corrupting her and all her spiritual practice came to nothing. A fallen sannyasi is like that.

"You are leading householders' lives. It is necessary for you to live in the company of holy men. First of all, the company of holy men; then sraddha, faith in God.

"How can people have reverence and faith in God if the holy men do not sing His name and glories? People respect a man if they know that in his family there have been royal ministers for three generations.

(To M.) "Even if one has attained Knowledge, one must still constantly practise God-Consciousness. Nangta used to say: 'What is the use of polishing the outside of a metal pot one day only? If you don't polish it regularly it will get tarnished again.' I shall have to go to your house

some time. If I know your house I can meet other devotees there. Please go to see Ishan some time.

1. Who cannot be a teacher of men and why?
2. Briefly describe the five rupee episode.
3. What was the example of a fallen sannyasi given by the Master?
4. What happened to Bhagi Teli?
5. What are the necessary things for a householder?

B) Write an essay on the topic, My Ambition in Life. (Introduction: What is ambition? What is your ambition? Why have you chosen it? Body: Elaborate your Ambition? Explain the path you will choose to fulfill your goals. What hurdles are you anticipating? How will you face them? What is your future vision about accomplishing the goal? What will you do then? Conclusion: Now what immediate steps are you taking and a general comment) **10x1**

C) Make sentences using any five words. **1x5**
Charitable, odorous, bargain, plodder, hustle, submerge, grasp, vision

D) Fill in the blanks with appropriate verb forms **1x5**

1. Neither Rama nor Lakshmana _____ available.
2. Either Sanjiv or Sajal _____ broken the vase.
3. The serving bowl or the plates _____ on that shelf.
4. Neither she nor I _____ going to the festival.
5. Arpita and Sangeeta _____ two sisters.

E) Answer question No.1 and 2 and any other two questions. **5x4**

1. Answer all the questions.
 - a. Who is Bob? (1)
 - b. What was written in the letter? (1)
 - c. Who was the man who arrested Bob? (1)
 - d. Who is better as a friend, Bob or Jimmy, and why? (2)
2. Marcellus: Peace, break thee off; look, where it comes again!
Bernardo: In the same figure, like the king that's dead.
 - a. Where are the speakers conversing? (1)
 - b. Who is the King? (1)
 - c. There is another person there with them. Who is he? (1)
 - d. Describe the appearance of the dead king. (2)
3. Summarize the story of Araby.

4. Briefly explain what Swami Vivekananda shared with the audience in Chicago.
5. Who is the mad girl in the poem *Mad Girl's Love Song*? Why is she mad? How does she express her madness?
6. Briefly explain the following lines: "Like a poet hidden/ In the light of thought,/ Singing hymns unbidden,/ Till the world is wrought/ To sympathy with hopes and fears it heeded not".

EN-615 English

Time- 2 Hours

Date-13.01.2021

Full Marks 50

A) Answer any two of the questions:**6 x 2 = 12**

1. Give a description of Deoli station. How has Ruskin Bond described the girl whom he met first in Deoli station ? Why did he buy a basket from the girl ?
2. Why did the narrator of the story “ The Night Train at Deoli” pack in haste and set out for Dehra earlier than usual? Why was the narrator’s grand mother displeased with him ? Why did he take the train back to the plains after staying a few days at Dehra ?
3. Sketch the character of Salvatore in your own words.

B) Answer any two of the following questions: (Choose one from each poem)**5 x 2 = 10**

1. “The giant wears the scarf” ?
Who is the “giant” referred to in the quoted line ? Illustrate the thought contained in line.
2. Why is the casuarina tree very dear to the poet?
What would defend the casuarina tree from the curse of forgetfulness and how?
3. Narrate the experience of the poet during the first two stages of journey in the poem “Enterprise”
4. Describe the two incidents that upset the poet Ezekid during the course of journey.

C) Rewrite the following according the direction:

1. In the night a thief came to the garden with a dark lantern and spotted out a place where the pot of gold lay buried. (Split into 5 simple sentences) **3**
2. Kedarnath is situated _____ an altitude _____ 3,581 meters. The Kedarnath temple is dedicated to Lord Shiva. According to Puranic legends, the temple was first built here and venerated _____ Pandavas brothers to atone _____ their

sins _____ killing the kinsmen in the battle of Kurukshetra.

(Fill in the blanks with appropriate prepositions and article)

$\frac{1}{2} \times 6 = 3$

3. Rabi _____ (Leave) the party before I came. (Use the correct form of the verb) **1**

4. Fill in the blanks with appropriate single words: $\frac{1}{2} \times 4 = 2$

a. That which can be seen : _____

b. That which cannot be heard: _____

c. One who eats everything: _____

d. That which can be read _____

5. He said to me, " May you be happy. (Turn into indirect speech) **1**

D) a) Write an application to the Departmental head of your institution requesting him to issue a duplicate library card as you have lost the original one. **10**

or

b) Write a paragraph in about 150 words on Time and Tide wait for none.

E) **Give the substance of the following passage :** **8**

The man who perpetually hesitates which of the two things he will do first will do neither. The man who resolves, but suffers his resolution to be changed by the first counter-suggestion of a friend - who fluctuates from opinion to opinion, from plan to plan, and veers like a weathercock to every point of the compass, with every breath of caprice that blows – can never accomplish anything great or useful. Instead of being progressive in anything, he will be at best stationary, and more probably retrograde in all. It is only the man who first consults wisely, then resolves firmly, and then carries out his purpose with inflexible perseverance, undismayed by those petty difficulties which frighten a weaker spirit, that can advance to eminence in any line. Take your course wisely, but firmly; and having taken it, hold upon it with heroic resolution, and Alps and the Himalayas will sink before you.

CA-621 Computer Applications (Theory)

Time- 2 Hours

Full Marks 50

A) Choose the most appropriate answer **1x5=5**

1. In assembly language program _____ are used instead of numeric coded to represent operation codes.
 - a. alphabets only
 - b. characters
 - c. two digits
 - d. mnemonics
2. The function of ALU: _____
 - a. data output
 - b. data input
 - c. data storage
 - d. calculation & comparison
3. In hexadecimal number system the base is
 - a. 6
 - b. 8
 - c. 16
 - d. 14
4. _____ converts assembly language program to machine
 - a. language program
 - b. Source program
 - c. Assembler
 - d. Object program
 - e. Register
5. Data recorded on the surface of magnetic disks are read using
 - a. laser
 - b. read/write heads
 - c. light signals
 - d. sound signals

B) Match the columns:

1x5=5

Column X

1. Auxillary storage
2. Optical Disk drive
3. 128 characters
4. Erasable memory
5. Logic of a program

Column Y

- A) Algorithm
- B) EPROM
- C) secondary storage
- D) ASCII-7
- F) laser beam

C) Answer all questions

10x2=20

1. Convert $(415)_8$ to $(\quad)_{16}$ [10 marks]
2. Describe the storage organization and access mechanism of data in optical disks (using diagrams). Also state the advantages, disadvantages and uses of optical disks. [10 marks]

D) Answer all questions

5x4=20

1. Multiply binary numbers $(10101)_2$ and $(111)_2$. [5 marks]
2. Do the following binary subtraction :
 $(1101010)_2 - (101011)_2$. [5 marks]
3. Divide $(110101)_2$ by $(101)_2$. [5 marks]
4. Describe cache memory and state its functions. [5 marks]

CA-623 Computer Applications (Theory)

Time- 2 Hours

Marks 50

PART – A**[Attempt all questions]**

A) Multiple choice (choose the most appropriate answer): 1 x 5 = 5

1. The expression $3 + 3 \% 3 - 3 / 3$ in C will give an output:
 - a. 0
 - b. 1
 - c. 2
 - d. 3
2. The index number of the first element of an array is
 - a. 1
 - b. -1
 - c. 0
 - d. 2
3. Which one of the following array initializations is not valid?
 - a. `char greetings[] = "Incredible";`
 - b. `char greetings[16] = "Incredible";`
 - c. `char greetings[15] = {"Incredible"};`
 - d. `char greetings[10] = "Incredible";`
4. Every C program must contain a function _____ .
 - a. `Main()`
 - b. `_main()`
 - c. `main()`
 - d. `int _main()`
5. To declare a pointer variable, we use the notation
 - a. `&`
 - b. `^`
 - c. `!`
 - d. `*`

B) Match the columns:

1 x 5 = 5

C) **Column X****Column Y**

i) C expression	A) <code>sizeof()</code>
ii) Pre-processor directive	B) <code>getchar()</code>
iii) Concatenate two strings	C) <code>#include</code>
iv) Operator	D) <code>a*a + 2*a*b + b*b</code>
v) unformatted input function	E) <code>strcat()</code>

- D) State whether each of the following is true or false.** 1 x 5 = 5
1. Keywords of C can be used as variable name.
 2. C language is a case-sensitive language.
 3. A function can be called from another function.
 4. The for statement is used to make decisions.
 5. supports the use of library functions.

- E) Fill in the blanks:** 1 x 5 = 5
1. The following code segment:
int c=3;
printf(“%d”, c++);
will generate an output _____.
 2. To use the *scanf*() function, we include the header file _____.
 3. A _____ variable can store the address of another variable.
 4. The notation for the equality operator in C is _____ .
 5. If there is a need to early exit from a loop, _____ statement is used.

PART – B

[Attempt any two of the following questions]

1. Write about all arithmetic operators available in C. 5
2. Compare and contrast between break statement and continue statement. 5
3. What is an array? Why do you need an array? 5
4. What are the advantages of using pointers? 5

PART – C

[Attempt any four of the following questions]

5. Write a program to find the largest among three user-given numbers. 5
6. Write a program to calculate the square of a user-given number and display the output. 5
7. Write a program to calculate the sum of first 100 natural numbers. 5
8. Write a C program to accept a number from the keyboard and reverse it. 5

9. Write a program to accept a string from the user and convert it into uppercase. 5
10. Write a C program that illustrates the uses of pre-increment and post-increment operators. 5

CA-625 NLP

Duration-2 hours

Sem 5

FM-50

A) Show MM Structure and the name of the structure for any 5 sentences 2x 5 = 10

1. रामः वनं गच्छति	4. नरैः वानरः दृश्यते
2. ब्रह्मचारी गुरोः वेदं पठति	5. रामेण वेदः पठ्यते
3. तया रसः पीयते	6. कृषकः क्षेत्रं कर्षति

B) Answer any two 10 x 4 = 40

1. Write brief note on ELIZA.
2. Write brief note on SHRDLU.
3. Write brief note on Artificial Language with example.
4. Compare between Natural Language and Artificial Language.

ES-631 Environmental Studies

Time-2 Hours

Date - 07.01.2021

Full Marks-50

Answers must be brief and to the point

Part – I

A) Answer any six questions:

5 x 6 =30

1. What are the causes of deforestation?
2. What are the benefits of dams?
3. What are the major importance of biodiversity?
4. What are the causes of extinction of biodiversity?
5. How does a nitrogen cycle work in nature?

B) Read the following passage carefully and choose the correct statement/statements.

The main characteristic feature of energy flow is that it is reduced in every step. According to Raymond Lindeman law, the transfer of food energy from one trophic level to another trophic level remains 10% on an average. Plants can use 1% of the solar energy. The primary consumers(herbivores) can use 10% of the energy from the plants. Secondary consumers can use 10% of the energy from primary consumers.

Statement -1 : According to Lindeman Law , the transfer of food energy from one trophic level to another trophic level is 10% on an average.

Statement -2 : Plants can use 1% of the solar energy.

Statement- 3 : Secondary consumers can use 1% of energy from primary consumers on an average.

1. What measures should be taken for conservation of forest ecosystem?
2. What are the advantages of wind energy?
3. What are the advantages of solar cooker?

Part –II

C) **Answer any two questions:**

10x2=20

1. What are the needs for environmental studies ?
2. Write short notes on i) Chipko movement & ii) Narmada movement.
3. What are the reasons for world food problems?
4. What are the causes and effects of over- exploitation of surface and ground water?

PR-653 Comparative Philosophy and Religion

Full Marks: 50

Time: 2 hour

A) Answer any ten of the following (in 1 or 2 lines)

1x10=10

1. খ্রিস্টান ধর্মে 'মুক্তি'কে কি অর্থে ব্যক্ত করা হয়েছে ?
2. হিন্দু ধর্মকে কেন সনাতন ধর্ম বলা হয় ?
3. খ্রিস্টান ধর্মকে কেন নীতিনিষ্ঠ ধর্ম বলা হয় ?
4. হিন্দু ধর্মে মুক্তি লাভের কোন তিনটি পন্থার কথা বলা হয়েছে ?
5. খ্রিস্টান ধর্মে 'ঈশ্বরের রাজত্ব' (Kingdom of god) বলতে কি বোঝায় ?
6. হিন্দু ধর্মকে কি কারণে পরিণামবাদের (determinism)এর আখ্যা দেওয়া যায় না ?
7. যিশুখ্রিষ্টের কোন বিশেষ উক্তি থেকে বোঝা যায় যে উনি পরিত্রাতার (Savior) ভূমিকা পালন করেছিলেন ?
8. হিন্দুধর্মকে কোন দিক থেকে সামাজিক পদ্ধতিও বলা যেতে পারে ?
9. খ্রিষ্টান ধর্মে কি পার্থিব জগতকে অপার্থিব জগতের থেকে বেশি গুরুত্ব দেওয়া হয়েছে ?
10. হিন্দু ধর্মে নরনারায়ণের ধারণাটি কি ?
11. হিন্দু ধর্মে পুনর্জন্মের ধারণা কিসের উপর নির্ভর করে ?
12. হিন্দু ধর্মে বেদান্ত মত অনুসারে জীবের বন্ধ দশার মূল কারণ কি ?
13. খ্রিষ্টান ধর্মে প্রার্থনার কি গুরুত্ব আছে ?
14. খ্রিষ্টান ধর্মে ত্রিতত্ত্ববাদ অনুসারে পরমেশ্বরের তিনটি রূপ কি কি ?
15. হিন্দু ধর্মে রামানুজের ঈশ্বর কে ?

B) Answer any five of the below (in a para)

3x5=15

1. খ্রিষ্টান ধর্মের কোন দুটি উক্তির সঙ্গে সনাতন ধর্মের আদর্শের সাদৃশ্য লক্ষ করা যায় ?

2. খ্রিষ্টান ধর্মে ঈশ্বরের ভালবাসা ব্যাখ্যা 'eros' করতে এবং 'agape' শব্দ দুটির অর্থ নিরূপন কর।
3. হিন্দু ধর্ম এবং খ্রিষ্টান ধর্মে কি ভাবে আধ্যাত্মিক সম্পদকে সর্বাধিক গুরুত্ব দেওয়া হয়েছে ?
4. খ্রিষ্টান ধর্ম এবং হিন্দু ধর্মকে কি কারণে সর্বজনীন ধর্ম বলা হয় ?
5. খ্রিষ্টান ধর্ম কি ভাবে ঈশ্বরের প্রেম ভালোবাসাকেই ঈশ্বরের মুখ্য ধর্ম বলে স্বীকার করেছে ?
6. 'খ্রিষ্টান ধর্মে ঈশ্বর পুরুষবাচক বা ব্যক্তিবচক হলেও নির্দিষ্ট কোন এক পুরুষ বা ব্যক্তি' নন এই মতটি ব্যাখ্যা কর।
7. খ্রিষ্টান ধর্মে প্রায়শ্চিত্তের ধারণাটি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কর।

C) Answer any one of the given

5x3=15

1. হিন্দু ধর্মে অনাদি অজ্ঞানতার সঙ্গে খ্রিষ্টান ধর্মের 'Original sin' এর তুলনা কি ভাবে করা যায়।
2. হিন্দু ধর্মে ঈশ্বরের স্থানটি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কর।
3. হিন্দু ধর্মে ক্লেস ভোগ এবং অমঙ্গলের ধারণা সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কর।
4. খ্রিষ্টান ধর্মে এবং হিন্দু ধর্মের মধ্যে জগৎ সংক্রান্ত ধারণার তুলনামূলক আলোচনা কর।
5. খ্রিষ্টান ধর্মে প্রায়শ্চিত্তের মতবাদ আলোচনা কর।

D) Answer any one of the following

10x1=10

1. খ্রিষ্টান ধর্মের ত্রিতত্ত্বের ধারণার সঙ্গে হিন্দু ধর্মের ত্রিতত্ত্বের ধারণার তুলনামূলক আলোচনা কর।
2. খ্রিষ্টান ধর্মে অদ্বিতীয় ঈশ্বরের ধারণার সঙ্গে হিন্দু ধর্মের বহুদা বদন্তি এর ধারণার তুলনামূলক আলোচনা কর।
